Къремыхъуж апхуэдэ зэи!

ІэщэкІэ зэщІэузэда бзаджащІэхэр Налшык къызэрытеуэрэ нобэ илъэси 10 ирокъу

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щ Іыуэпсым и хъугъуэф ыгъуэхэмрэ экологиемк о и министрым и

ІуэхукІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэташхьэм и Указ

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щ ыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экологиемкІэ и министру Биттиев Хьэким Расул и къуэр гъзувын.

2. Мы Указым къару егъуэт Іэ щыщІэздза махуэм щегъэжьауэ. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

КІУЭКІЎЭ Юрий

Налшык къалэ 2015 гъэм жэпүэгъүэм и 12-м

> КІуэкІуэ Юрий и унафэкІэ КъБР-м щІыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экологиемкІэ и министру ягъэуващ Биттиев Хьэким

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Юрий и унафэкіэ щіыуэпсым и хъугъуэфіыгъуэхэмрэ экологиемкІэ и министру Биттиев Хьэким дыгъуасэ ягъэуващ, нэхъапэм КъБР-м мэкъумэш хозяйствэмкіэ и министрым и къуэдзэ къулыкъур зыіы-

Биттиев Хьэким Расул и къуэр 1963 гъэм Хьэсэней къуажэм къыщалъхуащ. Къэрал къулыкъум и Урысей академиер къиухащ. Илъэс пщыкlутхум щlигъуауэ республикэм и гъэзэщ ак уэ властым щолажьэ. Иужь илъэсихым - КъБР-м мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министрым и къуэдзэщ.

Бахъсэн районым хыхьэ Кременчуг-Констатиновскэ къуажэм и щІыналъэм щыщ Іыхьэм мардэ пыухыкіахэр (карантин) щыгъзувыным и Іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Унафэ

Бахъсэн районым хыхьэ Кременчуг-Констатиновскэ къуажэм унагъуэ псэущхьэм хьэщхьэры уз къыщеуэлІауэ къызэрыщІагъэщам къыхэкІыу, «Ветеринарием и ІуэхукІэ» 1993 гъэм накъыгъэм и 14-м къащта Урысей Федерацэм и Закон №4979-1-м и 17-нэ статьям тету икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ВетеринариемкІэ и управленэм и унафэщІым 2015 гъэм жэпуэгъуэм и 6-м къигъэхьа тхыгъэ №38/УВ-699-м ипкъ иткіэ, хьэщхьэрыіуэ узыр гъэкіуэдын мурадкіэ:

Бахъсэн районым хыхьэ Кременчуг-Констатиновскэ къуажэм и щІыналъэм щыщу Озернэ уэрамдыхьэм, Советскэ, Садовэ уэрамхэм, къуажэм и ипщэ гъунапкъэм я къзухьым къриубыдзу махуз 60 палъзкіз мардэ пыухык ахэр (карантин) шыгъэувын

2. Карантиныр щыщы зэманым мы унафэм и пункт 1-м къыщыгъэлъэгъуа щІыпІэм унагъуэ псэущхьэхэр, абыхэм джэдухэмрэ хьэхэмрэ яхэту, кърашыну, апхуэдэу а щІыпіэм унагъуэ псэущхьэхэр щащэну хуит ящІыркъым.

3. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ВетеринариемкІэ и управленэм хуэгъэувын хьэщхьэры узыр гъэкІуэдыным хуэгъэза Іуэхухэр Бахъсэн муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм щІыгъуу зэхилъхьэу игъэзэшТэну

4. Мы унафэм къару егъуэт Іэ щыщ Іэздза махуэм щегъэжьаўэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Юрий

Налшык къалэ 2015 гъэм жэпуэгъуэм и 12-м №139-РГ

Іуэхугъуэ нэхъыщхьэхэмкІэ зэгуроІуэ • КъБР-м и Правительствэм

Мусуков Алий иригъэкlуэкlащ lуэхугъуэ щхьэщыжынымкlэ фондым. Зэгурыlуэзыбжанэм щыхэплъа зэјущіэ.

КъБР-м и къэрал мылъкум щыщу Налшык къалэм и муниципальнэ мылъкум щІы Іыхьэ хэгъэхьэным теухуауэ КъБР-м и Правительствэм и проектыр къигъэлъэгъуащ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министр Тюбеев КъБР-м щІымрэ мылъкумрэ я ІуэхухэмкІэ и министр Бышэн Азрэт.

Налшык къалэ и мылъкум хагъэхьэнущ метр зэбгъузэнатІэ мин 11,5-рэ, абы иращыхь сабий садыр нагъэсащ, - живащ Бышэным.

КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ министрым и къалэнхэр зыгъэзащ э Кхъуэ уфэ Аслъэн зи гугъу ищар КъБР-м и ціыхухэм уасэ щІамыту 2015 гъэм, планым хиубыдэ 2016 - 2017 гъэхэм ягъуэтын хуей медицинэ хуэІухуэщІэмкІэ къэралым и пщэ дилъхьэжхэрщ. Программэр щаубзыхум къалъытащ УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ министерствэмрэ Фіэкіыпіэ зимыіэ медицинэ страхованэмкІэ фондымрэ я чэн-джэщхэр.

2010 гъэм фокіадэм и 28-м КъБР-м и Правительствэмрэ Гугъуехьхэм пэщІэхуа сабийхэм къащхьэщыжынымкІэ фондымрэ зэгурыІуат Къэбэрдей-Балъкъэрым сабийхэм дзыхь зрагъэз телефон (гужьеигъуэ ихуа сабийр здэпсалъэф) щыгъэлэжьэным и ІуэхукІэ. Иджы а зэгурыІуэныгъэм зэхъуэкІыныгъэ игъуэтащ.

- 2010 гъэ лъандэрэ психологие дэlэпыкъуныгъэ псынщіэ етынымкіэ республикэм иіэ хъуа Іуэхущіапіэр мылъкукіэ къызэре-

КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ гъэпэщ Гугъуехь пэщ Гэхуа сабийхэм къаныгъэм игъуэта зэхъуэкІыныгъэм ипкъ иткІэ, Фондым и мылъку иджыри абы тригъэкіуэдэнущ 2017 гъэм и кіэм нэблэгъэху, - жиІащ КъБР-м лэжьыгъэмкІэ, цІыхухэр Іэнатіэхэмкіэ къызэгъэпэщынымрэ социальнэ Альберт.

КъБР-м и Тхылъ плъыжьым ихуа, кlуэдыжыпэным нэса псэущхьэхэмрэ къэкІыгъэхэмрэ къызэтегъэнэным, ахэр нэхъыбэ хъужыным телэжьэн гуп щыІэн зэрыхуейм теухуауэ КъБР-м и Правительствэм игъэхьэзыра проектыр къигъэнэІуащ КъБР-м щІыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экологиемкІэ и министр Газаев Мухътар.

КъБР-м щэнхабзэмкіэ и министр Къумахуэ Мухьэдин къэпсэлъащ КъБР-м и тхакіуэ пажэхэу мы гъэм ягъэлъэпіэнухэм теухуауэ комитет къызэгъэпэщыным и Іуэхукіэ. Мы гъэм республикэм я ціэ къыщраlуэнущ ЩоджэнцІыкІу Алий, Гуртуев Берт, Кузьмин Валентин сымэ. КъБР-м финансхэмкІэ и министр Лыхь

Зауррэ экономикэ зыужьыныгъэмкіэ и министрым и къуэдзэ Баждыгъу Темыркъанрэ республикэм и гъэзэщ ак уэ органхэм я лэжьыгъэм тепсэлъыхьащ. Зэlущlэм зэрыщыжа ащи, нэхъыщхьэу абыхэм я зэфіэкіыр зыхуэдэр къызэрылъытапхъэр къэрал программэхэм зэрыхэтымрэ федеральнэ министерствэхэм зэрадэлэжьэфымрэщ.

ГУГЪУЭТ Заремэ.

КъБР-м и Президентым и УказкІэ жэпуэгъуэм и 13-р хабзэхъумэ органхэм я лэжьакіуэхэу зи къалэн зыгъэзащізу хэкіуэдахэм я Фэеплъ махуэу Къэбэрдей-Балъкъэрым щагъэуващ. Нобэ дигу къыдогъэкlыж зи гъащlэр ди лъахэм мамырыгъэрэ зэгүрыlүэныгъэрэ илъыным щlэзытахэр.

Зэманыр пэлъэщыркъым

ИлъэсипщІ и пэкІэ, 2005 гъэм жэпуэ- унафэкІэ лэжьакІуэ куэдым я цІэхэр игъагъуэм и 13-м, Налшык къыщыхъуар ноби щІэкІэ хатхащ КъБР-м щыІэ МВД-м и ящыгъупщэркъым. Бжыхьэ дахэм и спискэм. пщэдджыжь дыгъэпст, узэщІиІэтэрэ дэмыхуа къалэдэсхэр ягурэ я щхьэрэ зэтелъу дэтхэнэри я Іуэху яужь итыжт, лэжьапІэм кіуэрт. Арщхьэкіэ, мамырыгъэр щытепщэ, и ціыхухэр піейтеиншэу щыпсэу щыхьэрым и щІыпІэ зэмылІэужьыгъуэхэм пулеметышэ, автоматышэ фийхэм, гранатэ къауэхэм я макъхэр щызэхахащ.... Къэхъуар апхуэдизкіэ гузэвэгъуэти, хъыбарыр ди къэралым и мызакъуэу, дуней псом зэуэ щызэлъащІысат.

Къызэрыхэдгъэщащи, ІэщэкІэ зэщІэузэда щіэпхъаджащіэхэр Налшык щыіэ хабзэхъумэ ІэнатІэхэм зэрытеуэрэ нобэ къыхэна а гуауэм куэд тражыІыхьащи, илъэсипщ ирокъу. Къалэдэс дэтхэнэми хуэдэу, зэи си гум имыхужынщ а жэщмахуэм дызыхэта гузэвэгъуэр, нэгум щізкіар. Зэман дэкіами, іугъуэ фіыціэм и зэпэлъытауэ дерс къыхэхын, лъахэм гъуэзым ириla а махуэм ди цІыхухэм илъ мамырыгъэр къэзыгъэтІэсхъэну ягъэвар, автоматхэмрэ лагъымхэмрэ я уэ макъыр ноби ящыгъупщэркъым.

ІэщэкІэ зэщІэузэда экстремист гупхэм яхэту Налшык къытеуа бзаджащІэ 300-м нэблагъэр псори зэпэшэчауэ Іуэхум яужь ихьат. ЯпэщІыкІэ удын нэхъыщхьэр хуагъэзащ республикэм и хабзэхъумэ ІэнатІэхэм, «Налшык» аэропортым.

Махуэ псом зэхэуэхэр ди щыхьэрым и щІыпіэ зэмыліэужьыгъуэхэм щекіуэкіащ, ауэ щІэпхъаджащІэхэм я мурадыр къайхъулІакъым. Сыхьэт 13-рэ дакъикъэ 21-м Къэбэрдей-Балъкъэрым и МВД-м щыжаlащ бзаджащlэхэм я мурадыр къызэрызэпаудар, ахэр къазэребгъэрыкІуэн къару зэрамыІэжыр. Ауэ Налшык къытеуа щІэпхъаджащІэхэр зэтеукІэныр, убыдыныр и кІэм щынэсыпар жэпуэгъуэм и лэжьакІуэрэ дзэ къулыкъущІзу 35-рэ, цІыху мамыру 14.

ЗэрытщІэщи, 2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13 - 14-хэм къэхъуам кІэ игъуэтакъым, ноби хабзэхъумэ ІэнатІэхэм яфІокІуэд я лэжьакІуэхэр. А лІыхъужьхэм я фэеплъыр мыкІуэдыжыну тхыдэм къыхэнэнущ: абыхэм я цІэхэр уэрамхэм, щеджа курыт еджапіэхэм зэрахьэ, УФ-м и МВД-м и

Къалащхьэм къытеуа щІэпхъаджарэжэгъуэ къуиту. Псэр зыгъащтэ гузэвэ- щ Іэхэм республикэр щызыхъумэу 2005 гъуэ я нэгу щ эк ыну зи пщ ыхъи къыхэ- гъэм жэпуэгъуэм и 13-м зи гъащ эр зыта прапорщик Красиков Александррэ (УФ-м и ФСБ-м и лэжьакіуэт) 2008 гъэм щіышылэм и 12-м лІыгъэ къигъэлъагъуэу хэкІуэда милицэм и полковник КІарэ Анатолэрэ «Урысейм и ЛІыхъужь» цІэр къыфІащащ, Налшык къалэ ЗэгурыІуэныгъэм и утым ит ЩІыхь пхъэбгъум абыхэм я цІэхэр тетхаш. Къалэм и милицэ скверым къыщызэІуахащ зи къалэн зыгъэзащІэу

хэкІуэда хабзэхъумэхэм я аллее. Нобэми ящымыгъупщэ, зэманыр зыпэмылъэщ, напэкіуэці фіыціэу ди тхыдэм къытедгъэзэжынкъым. Ауэ къыхэгъэщыпхъэщ, абы щыгъуэ къэхъуа гузэвэгъуэм кърикіуар, нобэрей щытыкіэр хущіэкъу, щіалэгъуалэм ящыщхэр ажалым пэщіэзыдзэ бзаджащіэхэм я щхьэхуещагъэм кІэ етын зэрыхуейр. Ухэзыгъаплъэщ, узыгъэпІейтейщ, къэкІуэнум уезыгъэгупсысщ ІэщэкІэ зэщІэузэда бзаджащІэхэм ноби зыкъызэрыдагъащіэр. Дыщыгугъынщ псэр зэрыіэфіыр, гъащіэр зэрылъапіэр зэгуэр къагурыіуэжу республикэм апхуэдиз хьэгъэщагъэмрэ щІэпхъаджагъэмрэ щызезыхьэ, сабийхэр адэншэу къэзыгъанэ бзаджащІэ-

хэр къызэтеувы эну, Іэщэр ягъэтІылъыну. Хабзэхъумэ ІэнатІэхэм, сыт щыгъуи хуэдэу, къалэн куэд я пщэ къыдохуэ. Жылагъуэм щыщы із щытык і эр егъэфізкіуэным, ди щіыпіэм щыпсэу ціыхухэм, лъэпкъхэм я зэхуаку мамырыгъэрэ зэгурыІуэныгъэрэ дэлъыным, шынагъуэн-14-рщ. Ди жагъуэ зэрыхъущи, махуитІкІэ шагъэр къызэгъэпэщыным, республикэм екіуэкіа зэхэуэм хэкіуэдащ хабзэхъумэ и сэбэп зыхэлъхэр пхыгъэкіыным я къару псори хузэщІагъэуІуэ. ІэнатІэм и унафэщіхэм зэгъэтіылъэкі зимыіэ къалэнхэр зэфІэхыным я лэжьыгъэр хуэунэтІами, я къалэн ягъэзащізу хэкіуэда я лэжьэгъухэм я унагъуэхэм я уощіэ, ядоіэпыкъу.

Нобэ дигу къыдогъэк ыж ди щалэ ха-

УАРДЭ Жантинэ.

(Тхыгъэхэм фыкъыщеджэ 2-нэ напэкіуэціым).

• Зэпеуэхэр

МахуипщІ лэжьыгъэ

Курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт еджапІэхэр КъБР-м зэрыщыщылажьэрэ илъэс 50, УФ-м илъэс 75-рэ щрикъум ирихьэлізу махуипщі лэжьыгъэхэр иригъэкіуэкіыну егъэхьэзыр КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэм-<u>кіэ, щіалэгъуалэм я іуэхухэмкіэ и министерстэм</u>.

ЕГЪЭДЖЭНЫГЪЭР егъэфіэкіуэн, щіалэгъуалэр щіэныгъэм дегъэхьэхын, жыджэру зи ІэнатІэ пэрыт егъэджакіуэхэр гъэлъэпіэн мурадкіэ, жэпуэгъуэм и 20-м щегъэжьауэ 30 пщІондэ Іуэхугъуэ зэмылІэужьыгъуэхэр екІуэкІынущ. Абы хеубыдэ щІэныгъэ щрагъэгъуэт ІуэхущІапІэхэм «я бжэ зэlухахэм» я махуэхэр, сочиненэмкlэ республикэ зэпеуэхэр, «Си Іэщіагъэ», «Дэ дрогушхуэ ди еджапіэр къэзыухахэм» унэтІыныгъэхэмкІэ еджапІэхэм щагъэхьэзыра презентацэхэмкІэ зэхьэзэхүэхэр.

МахуипщІ лэжьыгъэм и кІэухыу «Курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт еджапІэхэр: дыгъуасэ, нобэ, пщэдей» концерт щыІэнущ. АФІЭУНЭ Синэ.

♦1904 гъэм Тэрч-Кубань

полкым хыхьэ адыгэ сотням

♦1941 гъэм Инджылыз

авиацэм Германием и

♦2006 гъэм Пан Ги Мун ха-

хащ ООН-м и секретарь нэ-

♦Къэрал лэжьакІуэ Къат-

хъэн Назир къызэралъхурэ

♦Къэрал, парт лэжьакІvэ.

политик, нарытхугъэкі ціэ-

рыІуэ, КъБР-м мэкъумэ-шымкіэ щіыхь зиіэ и лэ-

жьакіуэ, Гуащіэдэкіым и

Бэракъ Плъыжь орденищ

Хьэшіэлі Мухьэмэд къызэ-

♦Инджылыз политик, жы-

лагъуэ лэжьакІуэ, Велико-

британием и премьер-ми-

нистру илъэс 11-кІэ щыта

Тэтчер Маргарет и ныб-

жьыр илъэс 90 ирокъу. ◆Режиссёр, сценарийхэр зытх, СССР-м и цІыхубэ ар-

тист Захаров Марк и ныб-

♦УФ-м шІыхь зиІэ и артист.

Крамаров Савелий къызэ-

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык

уфауэ щыщытынущ, уэшх къыщешхынущ. Хуабэр ма-хуэм градуси 8 - 9, жэщым градуси 6 - 7 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар

ЖЬЭКІЭМЫХЪУ

Маринэщ.

илъэс 81-рэ

жьыр илъэс 82-рэ ирокъу.

илъэси 124-рэ ирокъу.

зыхуагъэфэщауэ

ирокъу.

ралъхурэ

ирокъу

ралъхурэ илъэси

къалэм бом-

Нюрнберг

хъышхьэу

бэхэр щридзыхащ.

• Бахъсэн **щІыналъэ**

Къалэр зыхуей хуагъазэ

Бахъсэн къалэм бжьыхьэ-щІымахуэ лъэхъэнэм зыхуегъэхьэзыр.

«2015 - 2017 ГЪЭХЭМ къриубыдэу муниципальнэ гъуэгухэр зыхуей хуэгъэзэн» программэм ипкъ иткіэ, ремонт ящІыну щІыпІэхэр ягъэбелджылащ. А Іуэхум трагъэкІуэдэнущ сом мелуан 11,6-рэ. Зэхьэзэхуэ мардэм тету къыхаха ухуакІуэ гупыр лэжьыгъэм иджыблагъэ пэрыуващ.

Мы илъэсыр къызэрихьэрэ Бахъсэнрэ абы и Іэгъуэблагъэмрэ ток линэщізу 2300-рэ щаукъуэдиящ. Абы мылъкуу текlуэдащ сом мелуан 1,9-рэ. Электрокъарур зрикІуэ кІап-сэу метр 600 Дыгулыбгъуей жылагъуэми щахъуэжащ бюджетым къыхамыха мылъкукІэ.

Къалэм и уэрам нэхъыщхьэм тет уэздыгъэ-диод лампіхэм я щытыкіэр къапщытэри, сэкъат зыгъуэтахэр зэрагъэпэщыжаш.

Гъэ еджэгъуэщІэр щыщІидзэж фокlадэм и 1-м ирихьэлІэу Бахъсэным и уэрамхэр къанэ щымыІзу къэгъэнэхуным ехьэлІа лэжьыгъэ псори зэф ахащ.

Инженер-коммуникацэ хуэІухуэщІэхэм къищынэмыщіауэ, щіыналъэр зэщіэгъэкъэбзэным ехьэлІа Іуэхухэри зэпагъэуркъым.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Лукашенкэ хахыж

Жэпуэгъуэм и 11-м Белоруссием президент хэхыныгъэхэр щекіуэкіащ. Абы папщіэ езы къэралми нэгъуэщі щіыпіэхэми къызэрагъэпэщат хэхыпіэ участкэ 6013-рэ.
Къэралым и Хэхакіуэ ко-

миссэ нэхъыщхьэм зэкlэ къызэритамкlэ, абы щытекІуащ а къэралым илъэс тІощІым щІигъуауэ и уна-фэщІ Лукашенкэ Александр. Абы дзыхь ирагъэзу Іэ яІэтащ хэхыпІэ участкэ-хэм екіуэліахэм я процент 83,5-м щІигъум.

Лукашенкэ пэщІэтащ Белоруссием и ЛДПР-м и унафэщІ Гайдукевич Сергей, Хэкупсэхэм я партым и Іэтащхьэ Улахович Николай, «Пэжыр жыІэ» оппозицэ партым и пашэ Короткевич Татьянэ сымэ.

ОБСЕ-м и кІэлъыплъакІуэхэр щыхьэт техъуащ хэхыныгъэхэр ныкъусаныгъэшхуэхэр щымыгэу зэрекгуэкгам.

Столтенберг Йенс и Іуэху еплъыкІэр

УФ-р «вакъэ зэв» ирагъзувэну зэрыхущіэкъум,

абы дунейм зыри щемы-лънта хуэдэу зэрагъэ]ум НАТО-м хэт кърралхэм я ээгухьэныгъэр. мызакъуэу, адрейхэми я сэбэп зэрыхэмылъыр жи-<mark>Іащ а зэгухьэныгъэм и</mark> хэтхэм зыкъаІэташ. нэхъыщхьэ секретарь Столтенберг Йенс.

«Урысейм дунейм щри-гъэкіуэкі политикэр къэд-мылъытэным, абы и унафэщіхэм я Іуэху еплъыкіз-хэр уэим тщіыным ди фейдэхэлъкъым. Ардигъунэгъу нэхъ ин икіи нэхъ лъэрызе-хьэ дыдэщ, ООН-м ШынагъуэншагъэмкІэ и Советми гъуэншагъэмкіэ и Советми хэтщ. Дунейм щекіуэкі Іуэху гугъусыгъухэр зэфіэтхыну яужь дыщихьэкіэ, псалъэм папщіэ, Сирием, Ираным теухуахэр, дэ Іэмал имыізу а лэжьыгъэм къыхэтшэн хуей мэхъу УФ-р. Аращи, дуней псом мамырыгъэр щытепшэу шытынымкІэ а къэралым мыхьэнэншхуэ зэзыщыдгъэгъупщэ хъунукъым», Столтенберг шыжиІаш - щыжигащ НАТО-м и

Парламент ассамблеем и

зэіущізу Норвегием и Ста-

вангер къалэм щызэхэтам.

♦Дуней къэхъукъащІэ шынагъуэхэм къашэ гузэвэгъуэхэр гъэмэщІэным и дунейпсо махуэщ ♦1792 гъэм США-м и прези-

дентым и резиденцэр ухуэн щадзащ. Вашингтон и курыкупсэм щаща а Іуэхущіапіэм 1902 гъэ лъандэрэ Унэ ХужькІэ йоджэ. ♦1827 гъэм урысей дзэ флотым и гидрографи-

ческэ къулыкъур къызэрагъэпэщащ. Лъэпкъ Іущыгъэ:

Жыгыр здещіэмкіэ мауэ.

Тыркум щыщхэри иджы къакІэлъокІуэ

зэмкіэ я уардэунэм щызэхуащіыжащ илъэс еханэ хъуауэ екіуэкі «Зэныбжьэгъухэр» Іуэху дахэр.

ФИГУ къэдгъэкІыжынщи, мы проектыр КъБР-м Граждан жылагъуэ институтхэм ядэлэжьэнымрэ лъэпкъ Іуэхухэмкіэ и управленэм Налшык къалэ администрацэр щІыгъуу къызэригъэпэщащ. Мы гъэм абы къыхашащ Тырку Республикэм и Трабзон къалэм щыІэ «Ачи» уней колледжым щеджэ, зи ныбжьыр илъэс 11-м щы-

Налшык Профсоюзхэм щэнхаб- щІэдзауэ 13-м нэблагъэ цІыху 16. КъБР-м и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Битокъу Владимир къэралхэм я къэкјуэнур зэлъыта ныбжьыщІэхэм чэнджэщ яритащ яку пщІэ, нэмыс, зэрылъытэ дэлъу зэрыгъэныбжьэгъуну, зэгурыlуэу, зым и хабзэм адрейм пщІэ хуищІу, зэкІэлъыкІуэу илъэсишэ бжыгъэ хъчачэ къэгъуэгурыкІуэ лъэпкъхэм я зэныбжьэгъугъэр ирагъэфІэкІуэну, нэхъри

зэкъуагъэувэну. «Зэныбжьэгъухэр» Іуэхум хэта щІалэхэмрэ хъыджэбзхэмрэ чэзууэ уты-

кум ирагъэблэгъащ. Ахэр тепсэлъыхьыжащ унагъуэхэр къазэрыlущlам, ягу нэхъ къинэжахэм, хьэщапіэ здэщы адыгэ, балъкъэр, урыс лъэпкъхэм я хабзэхэм, псэукіэм, гъащіэм щыщу къащ ахэм, къ ыхуащ а гулъытэр щІэх зэращымыгъупщэнум, махуэхэр псынщІзу зэрыблэлъэтам. ХьэщІэхэм республикэм и щІыпІэ дахэхэм - Іуащхьэмахуэ лъапэ, Шэджэм псыкъелъэхэм, бгыхэм зыщригъэплъыхьащ, щІыналъэм щыпсэухэр ирагъэцІыхуащ, школхэмрэ къуажэхэмрэ гуапэу ирагъэблэгъащ, лъэпкъ шхыныгъуэхэр зэрыгурыхьыр зыхрагъэщ ащ. Тыркум къйк а ныбжыщ 1эхэм унагъуэхэм гуапэу къазэрыlущІар, хьэщІагъэшхуэ къызэрырахар зэращымыгъупщэнур икІи ныбжьэгъу къахуэхъуахэр я щІыналъэм зэрыра-

Зэхыхьэм хэта шІалэхэмрэ абыхэм я унагъуэхэмрэ щІыхь тхылъхэр, сертификатхэр, фэеплъ саугъэтхэр тыгъэ хуащІащ.

гъэблагъэр жаlащ.

Мы Іуэхум хэтащ КъБР-м Граждан жылагъуэ институтхэм ядэлэжьэнымрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ и управленэм и унафэщі Кіурашын Анзор, «Ачи» уней колледжыр къызэзыгъэпэща икіи абы и унафэщі Чакыр Мурат, ІуэхущІапІэм и егъэджакІуэ-

хэр. Зэхыхьэр республикэм и артистхэм ягъэдэхащ.

ТЕКІУЖЬ Заретэ

Сурэтхэр МАМИЙ Руслан трихащ.

Грознэдэсхэм йофіэкі

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и «Ипщэ» гупым щекіуэкі зэхьэзэхуэм бжьыпэр щызыіыгъ «Спартак-Налшыкым» зи чэзу текІуэныгъэр вэсэпшыхь зыІэригъэхьащ. Абы и стадионым 2:0-у щыхигъэщІащ Грознэ къикla «Тэрч-2» командэр. Ди щ алэхэм ящыщу къыхэжанык ащ гъуащхьауэхэу Гугуев Магомедрэ Бажэ

«Спартак-Налшыкымрэ» «Тэрч-2»-мрэ я зэlущlэр зэрекіуэкіамрэ зи чэзу джэгугъуэм иужькі э турнир таблицэм игъуэта теплъэмрэ ятеухуа тхыгъэ ди газетым тетынущ.

ХЬЭТАУ Ислъам.

Газетхэмрэ журналхэмрэ къезыгъэхьхэм гу зылъатапхъэ

2016 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм къа Іэрыхьэну газеткэмрэ журналхэмрэ Іэ щІегъэдзыным ипкъ иткіэ, жэпуэгъуэм и 15 - 25-хэм махуипщ лэжьыгъэ йокуук А зэманым къриубыдэу къэралым, ди республикэм къыщыдэкі газет, журнал щхьэхуэхэм я уасэхэм хукІэрагъэху. А лъэхъэнэм газетхэмрэ журналхэмрэ Іэ щыщіадз хъунущ республикэм связымкіэ и іуэхущіа-

Федеральнэ пощт зэпыщ і эныгъэмкі э КъБР-м и управленэ.

КъбР-м и хабзэхъумэхэу зи къалэн зыгъэзащізу хэкіуэдахэм нобэ я фэеплъ махуэщ

Тамерлан и макъыр

Республикэм и къалащхьэм къытеуа террористхэм щезауэм и къалэныр игъэзащізу хэкіуэдащ ЗэщІэгъэуІуауэ ялэжь щІэпхъаджагъэхэм ебэнынымкіэ щіыналъэ управленэм и «Т» центрым и пресс-къулыкъум и унафэщі, журналист Іэкіуэлъакјуэ, милицэм и капитан Казиханов Тамерлан Алий и къуэр. Куэд къи-<u>мыгъэщІами, абы Іуэ-</u> хуфіхэр къызэринэкіащ, ціыхухэм фіыкіэ ягу къи-

къэзыуха, Москва дэт институтым джащіэ ерум и шэр щіалэм и щхьэм къыхьэрычэт Іуэхумрэ правэмрэ щыхуеджа техуащ. Казиханов Тамерлан ЗэщІэгъэуІуауэ ялэжь щіэпхъаджагъэхэм ебэнынымкіэ Кавказ Ищхъэрэ щІыналъэ управленэм 1999 гъэм щыщІэдзауэ щылажьэрт. щытащ «Хахуагъэм папщІэ» медалым и етІуанэ нагъыщэр.

2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13-м республикэм и щыхьэр Налшык къыдэзэрыгуат щІыналъэм мамыр псэукІэр щызэтезыкъушэхэр. ЗэщІэгъэуІуауэ ялэжь щІэпхъаджа- медалыр.

гъэхэм ебэнынымкІэ щІыналъэ управленэм и «Т» центрым деж щекіуэкі зэхэүэр Казиханов Тамерлан видеокамерэкІэ трихырт. Ар щекіуэкі щіыпіэм метр 15 - 20 нэхъыбэкІэ пэмыжыжьэу щыт автомашинэхэм ящыщ зым и лъабжьэм щІэлъу офицер дакъикъийкІэ хахуэм лІыукІхэр къазэрытеуар трихащ. Ар къызэтригъэувыІатэкъым техын щІидза къудейуэ снайперым и лъакъуитІри уІэгъэ зэри-

щам. И цыджанэмкіэ и

лъакъуэхэр фІипхыкІри, КъБКъУ-м и медицинэ факультетыр адэкіэ пищащ. Къыкіэлъыкіуэу щіэпхъа-

Журналист ІэкІуэлъакІуэм триха фильм кіэщіым еплъа дэтхэнэми псэм нэхъ іэфі, гъащіэм нэхъ лъапіэ зэрыщымыіэр зыхещІэ - абы гум щІыхьэу къыщоІу Казиха-Шэшэн Республикэм шыlэу къигъэлъэ- нов Тамерлан и макъыр. И гъащ!эм и гъуа ліыгъэм щхьэкіэ Тамерлан къратауэ иужьрей дакъикъэхэр щигъэкіуа щіыпіэм, Налшык къалэ дэт курыт еджапіэ №5-м ублэкІыу, Нэгумэм и уэрамым ущрикіуэкіэ, Тамерлан уигу къэмыкіыжынкіэ Іэмал иІэкъым.

Казиханов Тамерлан Алий и къуэм тэну хущІэкъу дин экстремист гущІэгъун- къыхуагъэфэщащ «Урысейм и спецназ»

Илъэсипщі и пэкіэ а бжьыхьэ махуэм сэ къулыкъу щысщіэрт Гъунапкъэхъумэ ІуэхущІапІэм (абы щыгъуэм ар Гъунапкъэхъумэ гупт) гъэсэныгъэ лэжьыгъэмкіэ и къудамэм и унафэщіу. Жэпуэгъуэм и 12-м дзэ частым и оперативнэ-плъыр ІэнатІэм и унафэщІым и лэжьыгъэр зы жэщмахуэкіэ есхьэкіыну сыкіуащ. Къэхъуа псори иджыпсту хуэдэу

ЖЭПУЭГЪУЭМ и 13-м сыхьэти МЧС-м ОД-м къит хъыбар - КъБР-м и МВД-м и дзэ къулыкъущ эхэм Долинск курортым и щІыналъэм Іэщэ гъэпщкІуа къыщагъуэтат. А зэман дыдэм ирихьэліэу оперативнэ плъырым къалэ телефонымкіэ къепсэлъащ штабым и унафэщІ подполковник Дроздов. Иужьрейм жраlащ Іэщэ гъэпщкіуа къызэрагъуэтамкІэ КъБР-м и МВД-м хъыбар къызэрыбгъэдэкІар. А дакъикъэм Іуэхущіапіэм щіэт телефонымкІэ къэпсэлъащ частым и оперативнэ къудамэм и офицерыр икІи къыджиІащ КъБР-м и МВД-м плъырым абы жријащ гъунапкъэ- телефон псори сыхьэти 9-рэ

ЗыкъевмыгъэгъапцІэ - гъащІэм нэхъ лъапІэ щыІэкъым

хъумэ гупым и щІыналъэм и дакъикъэ 30-м щытыкІэр зыхуэдэр, Белэ Речкэ и лэжьакъым. гъунэгъуу зэрыщызэхэуэм теухуауэ КъБР-м и МВД-м къита хъыбарыр. 7-рэ дакъикъэ 35-м оперативнэ Штабым и Іэтащхьэм унафэ ищ Іащ плъырым къызигъэщащ КъБР-м и къэхъуамкіэ «Щхьэлыкъуэ» еджапіэ центрымрэ Гъунапкъэхъумэ заставэхэм я унафэщІхэмрэ хъыбар едгъэщІэну.

Абы и унафэкІэ сыхьэтыр 7-рэ дакъикъэ 50-м ди зауэлІ псоми зэvэным зыхуагъэхьэзыращ.

КъБР-м и МВД-м къыбгъэдэкІыу къытІэрыхьэ хъыбар псори заставэхэм ялъэдгъэІэсырт. Сыхьэти 7-рэ дакъикъэ 55-м къэхъуамкІэ хъыбар едгъэщащ Кавказ Ищхъэрэ щІыналъэ Гъунапкъэхъумэ lvэxvшlaпlэм и оперативнэ плъырымрэ гъунапкъэхъумэ отрядым и Іэтащхьэ полковник Голубицхъыбар къазэрыригъэщіамкіэ, дзэ кэмрэ. Сыхьэти 9-рэ дакъикъэ къулыкъущІэхэр Белэ Речкэ жыла- 30-м япэ шэхэр щыфиящ Гъунапгъуэм и гъунэгъуу щіэпхъаджащіэ къэхъумэ отрядым и хэщіапіэм и гупым езэуэн зэрыщіадзар. Сы- гъунэгъуу. Гъунапкъэхъумэ отряхьэти 7-рэ дакъикъэ 49-м гъунап- дым къызэрытеуамкІэ икІэщІыкъэхъумэ отрядым къэкіуащ шта- піэкіэ хъыбар едгъэщіащ зыбым и унафэщІыр. Оперативнэ хуэфащэ органхэм. Къалэ, жып щІэхэм лІыгъэшхуэ зэрызэрахьар.

Гъунапкъэхъумэ отрядым къыщытеуэм сэ къулыкъущ Іэхэр казармэхэм я етІуанэ, ещанэ къатхэм дэзгъэкІуеящ. Унэм шэхэр къытрагъэлъалъэу щадза нэужь, сэ автоматкіэ сыкъыдэукіащ къэзыпщытэ-блэзыгъэкІ пунктыр (КПП-р) здэщыІэ лъэныкъуэм хуэзэ щхьэгъубжэ сэмэгум - абыкІэ нэхъ къыщыттегупліэрт.

Частым и Іэташхьэ полковник

Голубицкий командировкэм къикІыжауэ къытхыхьэжри, сыхьэт 13рэ дакъикъэ 30-м унафэ псори езым и ІэмыщІэ ирилъхьэжащ. Зэхэуэхэр зэфlэкlа иужь дыкlуэурэ депсэлъащ еджапІэ центрым къикІа сэлэтхэм. А махуэ гуауэр сигу къыщыкіыжкіэ, къыхэзгъэщхьэхукІыну сыхуейщ Налшык къытеуа экстремистхэм милицэм и лэжьакіуэхэм ящіыгъуу япэщіэува гъунапкъэхъумэхэм, къэрал кlyэцІыдзэхэм, ЗыхъумэжыныгъэмкІэ министерствэм къулыкъу щызы-

А зэманым къэхъуахэм сриплъэ-

щыщІэдзауэ жу, нобэ Іуэхур зытетым езгъэпщэну сыхуейт. Абы щыгъуэми хуэдэу, иджыри террорым нэхъыбэу хашэр шхьэусыгъуэ гуэрхэмкіэ гъащіэм хэмызэгъа щалэгъуалэрщ. Щэныгъэ зыбгъэдэмылъ, дунейм щекіуэкіым хэзымыщіыкі ныбжьыщІэхэрщ зым щымыщу кърагъэукlaхэр. Езыхэм я фейдэ зыхэлъ мурадхэр зрагъэхъулІэн я гугъэу, а щалэхэр Іэзэу къагъэсэбэпащ экстремист унафэщІхэм. Абы щыгъуэми хуэдэу, ноби долъагъу «Кавказ Имаратым», зи щхьэр нэхъри къэзыІэт «Ислъам къэралым» я «узэщІакІуэхэм» илъэс 18 - 20 зи ныбжь щіалэхэр, уеблэмэ хъыджэбзхэр зэрызыхашэр. Блэкlам дерс къыхэхын хуейщ. Терроризмэр зэи текІуакъым икІи текІуэнукъым. Дэ дылъэщщ, дыщызэкъуэтым и деж!

> ГЪУКІЭ Хьэсэнбий, Урысей ФСБ-м и Гъунапкъэхъумэ ІуэхущІапІэу КъБР-м щыІэм и ветеранхэм я чэнджэщ-эксперт советым, «ЗауэлІ зэкъуэшхэр» щІынальэ къудамэм я унафэщІ.

УнэлІокъуэ Мурат

Милицэм и сержант нэхъыжь Унэліокъуэ Мурат Борис и къуэр КъБР-м щыІэ МВД-м и УГИБДД-м и гъуэгу-плъыр къулыкъум и батальон хэхам и инспекторт, илъэситху хъуауэ арат милицэм и фащэ зэрыщитІагъэрэ.

УНЭЛІОКЪУЭ Мурат Шэрэдж шІыналъэм хыхьэ Зэрэгъыж къуажэм 1977 гъэм мэкъуауэгъуэм и 1-м къыщалъхуащ.

Къуажэ курыт еджапІэр къиухри, Налшык дэт Къэбэрдей-Балъкъэр экономикэ-правовой лицейм юрист ІэшІагъэм шы хуеджащ. Абы иужькІэ дзэм къулыкъу щищІащ.

хьэуlум къэрал кlуэцl lуэхухэмкlэ lэна- къун папщlэ. Ліыгъэрэ хахуагъэрэ къитіэр къыхихащ. Республикэ МВД-м и гъэлъагъуэу ар япэщіэтащ іэщэкіэ зэ-УГИБДД-м и ДПС-м стажеру щыщІидзэри, абы и гъуэгу-плъыр лэжьакІуэ хъуащ. КІуэ пэтми зызыужь, зи ІэщІагъэм хэзыгъахъуэ, зыпэрыт ІэнатІэр хьэлэлу езыхьэк! Унэлюкъуэм гу къылъамытэу къэнакъым икІи гъуэгу-плъыр ІэнатІэм и гуп хэхам и инспекторым нэсащ. Жылагъуэ хабзэр, гъуэгум шынагъуэншэу щызекІуэныр фіащащ.

къызэгъэпэщыным, щІэпхъаджащІэхэм япэщІэтыным сыт щыгъуи и къару ирихьэліащ. Іуэхум хэзыщіыкі и лэжьэгъу нэхъыжьхэм я чэнджэщым едаІуэу, абыхэм щапхъэ ятрихыу къалэныр ирихьэкіащ абы. И пщэрылъхэр хьэлэлу зэригъэзащІэм, лэжьыгъэм щызыІэригъэхьа ехъулІэныгъэхэм папщІэ УГИБДД-м и унафэщіхэм Унэліокъуэ Мурат мызэ-мытІзу

2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13-м милицэм и сержант УнэлІокъуэ Мурат, сыт щыпэрыуващ. Налшык и ОВД

№2-м зэрытеуар зэхиха нэужь, псынщІзу а Унэліокъуэ Мурат 2000 гъэм и шыщ- щіыпіэм нэсащ и лэжьэгъухэм ядэіэпыщІэузэда бзаджащІэхэм. Снайперым и шэм үlэгъэ хьэлъэ ищlа Унэлlокъуэ Мурат сымаджэщым нашэсат, ауэ къахуегъэлакъым.

Милиционер хахуэм и фэеплъыр мыкІуэдыжынщ. Зэрэгъыж къуажэм щыщ УнэлІокъуэ Мурат щыпсэуа уэрамым и цІэр

ыт щыгъуи тщІыгъущ

Хабзэхъумэ хэкІуэдахэм, абыхэм 10-кІэ дыдоІэпыкъу. ХэкІуэда ди Езыхэм яфІэфІу ди лэжьакІуэхэм Урысейм и ФСИН-м и Управленэу лэжьакІуэхэм я бынхэм нэгъабэ зэхуахьэсри унагъуитІым дэтхэнэми яхэту, я Іыхьлыхэм къатепсыха гуауэр гъунапкъэншэщ.

АДЭ-АНЭХЭМ, бынхэм зеиншагъэр зыхамыщІэн, атІэ гуапагъэрэ нэхугъэрэ гъащІэм зэрыхэлъыр я фІэщ хъун папщіэ, къадоіэпыкъу я іыхьлыхэм къулыкъу къадезыхьэк ахэр. Иужьрейхэм я лэжьэгъухэр ящыгъупщакъым, ІуэхущІапІэм щрагъэкІуэкІ зэхыхьэ гуапэхэм ахэр ирагъэблагъэ. псэуныгъэ и лъэныкъуэкІэ щытыкІэ гугъуехь хэхуэм зыщ агъакъуэ.

Зэй къамыгъэзэжыну зи унэм щІэхэнэ унагъуэми ахъшэ сом мини мин 50 - 100 абыхэм ират.

хэпэм и 12-м) ди лэжьакіў хэкіўэдаяхуэзэн папщІэ. Абыхэм ахъшэкІэ кърат, къэралым и щыхьэрым и щІыпІэ дахэхэм зыщрагъэплъыхь. А псоми текІуадэ мылъкур КъБР-м ФСИН-м и санаторэхэм зыщагъэпсэщы э УФСИН-м къыбгъэдокі. хуащ.

Гъэмахуэ зыгъэпсэхугъуэхэм илъэси 7-м къыщыщІэдзауэ илъэс 15-м нэс зи ныбжь сабийхэм Іэмал ядот кІахэм я Іыхьлыхэр сыт щыгъуи ди Урысейм и зыгъэпсэхупІэхэм я узынгъусэщ. Илъэс къэс жэпуэгъуэм и шагъэр щрагъэф окууну. Іуэхущіа-Зэіущіэхэр гукъинэжу йокіуэкі, дэт- псапащіэ фонд. Абы къыхэкіыу сом лэжьакіуэхэр

КъБР-м щыІэм и лэжьакІуэхэри планшетхэр еттащ. КъБР-м щыІэ сом мини 150-рэ иратащ, ятелъ кре-УФСИН-м УИС-м и махуэм (гъат- дит щІыхуэхэр япшыныжын папщІэ. КъБР-мкІэ УФСИН-м 2013 гъэм Іэщэхэм я унагъуэхэм ящыщхэр илъэс ет- кlэ къыщыттеуам хэкlуэда ди лэжьахуанэ хъуауэ Москва егъакіуэ Уры- кіуэхэм я унагъуэхэм зэуэ сом мин сейм и ФСИН-м и унафэщІхэм 500-кІэ ядэІэпыкъуным теухуауэ зэрызыхуигъэза лъэГур республикэм зыкъыщІагъакъуэ, тыгъэ лъапіэхэр и Правительствэм къыдиіыгъри а Іуэхур зэфІигъэкІащ. Апхуэдэуи зи бын хэкІуэда адэ-анэхэу 8-м Урысей

Зэман зэмыл эужьыг ъуэхэм хэк үэдахэм я Іыхьлыхэу 3-м лэжьапІэ къыхуагъуэтащ, тІум ядэІэпыкъуащ Урысей ФСИН-м и еджапіэхэм щіэтіысхьэнымкіэ. Унагъуитхум фэтэрыщіэ-13-м едгъэкІуэкІ пэкІухэм ахэр къыдо- пІэр щыгъуазэщ а унагъуэхэм къа- хэр иратащ, зым и унэр сыт и гъэблагъэ, дызэгъусэу удз гъэгъа лъыкъуэкІ гугъуехь псоми. Тезырхэр лъэныкъуэкІи зэрагъэпэщыжащ. Уп-Іэрамэхэр тыдолъхьэ Урысейм и егъэпшынынымкІэ федеральнэ къу- равленэм и Іэтащхьэм и унафэкІэ уна-ФСИН-м и Управленэу КъБР-м щыІэм лыкъум къызэригъэпэщащ хэкІуэда гъуэ псоми ирагъэбыдылІащ абыхэм и лэжьакіуэ хэкіуэдахэм я фэепльым. лэжьакіуэхэм я унагъуэхэм папщіэ сыт щыгъуи пыщіэныгъэ яхузиіэ ди

ГЪУЩІО Рустам.

Моллаев Хьэмзэт

Милицэм и лейтенант нэхъыщІэ Моллаев Хьэмзэт Марат и къуэр 2001 гъэм щыщіэдзауэ къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ органхэм щылажьэрт.

МОЛЛАЕВ Хьэмзэт 1980 гъэм Налшык къалэ къыщалъхуащ. Курыт еджапІэ №16-р къйуха нэужь, дзэ къулыкъум ираджэри Урысейм и армэм жэуаплыныгъэр зыхищТэу, зыхэтым щапхъэ яхуэхъуу 2000 гъэ пщІондэ къалэнхэр щрихьэкІащ. Хабзэхъумэ къалэн мытыншыр Хьэмзэт къыщІыхихам и

щхьэусыгъуэр щэхуу къэнагъэнущ. Іуащ икіи милицэм и лэжьакіуэхэм авто-КъБР-м и МВД-м и УГИБДД-м и плъыр- матрэ гранатэдзкіэ къахэуэу щіадзащ. пост ІэнатІэм стажёру 2001 гъэм мазаем и 28-м къыщыщІидзащ, мазищ нант нэхъыщІэ Моллаев Хьэмзэт. Абырэ и дэкіри инспектор къалэнхэр пщэрылъ лэжьэгъухэмрэ я фіыгъэщ а гупыр Налкъыщащащ, плъыр частым щылэжьащ. шык къызэрымысар.

Республикэм и хабзэхъумэ І́уэхущІапІэхэм къащытеуам КъБР-м и МВД-м и УЃИБДД-м и гъуэгу плъырхэм Налшык къыдыхьэпІэхэм щыт постхэм нэхъри щІэкъузауэ къалэнхэр щрахьэкІырт. Шэрэдж щІыналъэм хыхьэ Къэщкъэтау жылагъуэм хуэзышэ гъуэгум тет «Хьэсэней» плъыр постым щІэпхъаджащІэхэр къыблэкІыну хущІэкъуащ ВАЗ-2106 автомашинэ къадыгъуамкіэ. ДПС-м и лэжьакІуэхэм гу къыщылъатэм, Налшык кіуэн мурадыр къазэремыхъулІэнур бзаджащІэхэм къагуры-

А зэхэуэм хэкІуэдащ милицэм и лейте-

ЛІыхъужьхэм я ціэхэр **мщыгъупщэркъым**

1. КІэмыргуей Арсен Борис и къуэр, юстицэм и лей- жант, Мейкъуапэ къалэм и УВД-м и ППСМ. тенант нэхъыжь, Налшык къалэ и 1-нэ ОВД

3. Моллаев Хьэмзэт Марат и къуэр, милицэм и лейтенант нэхъыщхьэ, КъБР-м и МВД.

4. Мысост Артур Лудин и къуэр, милицэм и старшина, КъБР-м и МВД-м и УВО.

5. Тэмазэ Ибрэхьим Сэфарбий и къуэр, милицэм и капитан, Налшык и 1-нэ ОВД.

6. Унэлюкъуэ Мурат Борис и къуэр, милицэм и сержант нэхъыжь, КъБР-м и МВД-м и ДПС.

7. Дыщэкі Замир Зухьэдин и къуэр, милицэм и лейтенант нэхъыжь, КъБР-м и МВД-м и ППСМ.
8. Дыщэкі Тимур Исуф и къуэр, милицэм и лейтенант

нэхъыжь, КъБР-м и МВД-м и ППСМ. 9. ХьэхъупащІэ Аслъэн Урысбий и къуэр, милицэм и

прапорщик, КъБР-м и МВД-м и ППСМ. 10. Дыщэкі Аскэр Сэфарбий и къуэр, милицэм и лейтенант нэхъыщІэ, Шэджэм РОВД.

11. Абазэ Хьэчим Хьэлиб и къуэр, милицэм и майор, Налшык и 3-нэ ОВД-м и ППС. 12. Къудей Валерэ Нэхъупщ и къуэр, милицэм и ма-

йор. Налшык и 3-нэ ОВД-м и УУМ. 13. Ует Хъызыр Хьэсэнбий и къуэр, милицэм и капи-

тан, Налшык и 3-нэ ОВД-м и ППС. 14. Щоджэн Анзор Олег и къуэр, милицэм и рядовой,

Налшык и 3-нэ ОВД-м и ППС. **15. Гузов Владимир Николай и къуэр**, милицэм и пра-

поршик. «Н3» складым и шофер. 16. Красиков Александр Владимир и къуэр, прапорщик, УФ-м и ФСБ-м и ІуэхущІапІэу КъБР-м щыІэм и

ОМПО. 17. Ногеров Рашид Мыхьэмэт и къуэр, лейтенант нэхъыжь, УФСКН-м КъБР-м щи із Іуэхущіапіэм и оперуполномоченнэ.

18. Сыжажэ Мурат Вячеслав и къуэр, УФСБ-м и оперативнэ къудамэ, Бахъсэн къалэ.

19. Шыркъо Юрэ Хьэмзэт и къуэр, милицэм и сер-

20. Щомахуэ Тимур Къэралбий и къуэр, милицэм 2. Къалмыкъ Руслан Аслъэнбий и къуэр, милицэм и и лейтенант нэхъыжь, УФ-м и МВД-м и Краснодар подполковник, Къ́БР-м и МВД-м и криминальнэ мили- академием и Налшык къудамэм и егъэджакТуэ-мето-

> 21. Алексеенкэ Игорь Юрий и къуэр, милицэм и майор, «Т» центр.

> 22. Боев Александр Виктор и къуэр, милицэм и

майор, «Т» центр. 23. Казиханов Тамерлан Алий и къуэр, милицэм и

капитан, «Т» центр. 24. Сусаев Ибрэхьим Удай и къуэр, милицэм и майор,

«Т» центр. 25. ТІэш Инал Анатолэ и къуэр, милицэм и майор, «Т»

26. Ульбашев Ахъмэт Зулъкъарней и къуэр, милицэм

и лейтенант нэхъыжь, «Т» центр. 27. Корчагин Иван Павел и къуэр, стажёр, УФ-м юсти-

цэмкіэ и министерствэм тезырхэр егъэпшынынымкіэ и Іуэхущіапізу КъБР-м щыізм и шофёр.

28. Нурсахатов Джумагельды Ходжагельды и къуэр, майор, УФ-м юстицэмкІэ и министерствэм тезырхэр егъэпшынынымкІэ и ІуэхущІапІэу КъБР-м щыІэ.

29. Хлопов Сергей Владимир и къуэр, прапорщик, УФ-м юстицэмкІэ и министерствэм тезырхэр егъэпшы-

нынымкіэ и Іуэхущіапіэу КъБР-м щыіэ. 30. Шыбзыхъуэ Беслъэн Хьэутий и къуэр, капитан,

3-нэ ОВД-м и деж щыІэ УИИ-м и инспекцэ 31. Шыкъ Элинэ Іэбу и пхъур, стажёр, 3-нэ ОВД-м и

деж щыІэ УИИ-м и инспекцэ. 32. Сидорович Денис Виталий и къуэр, сержант нэ-

хъыжь, в/ч 2013 (гъунапкъэхъумэ гупым щыщ). 33. Хьэжнэгъуей Заурбэч Мухьэмэд и къуэр, лейте-

нант нэхъыжь, УФ-м и МЧС.

34. Гуэнгъэпщ Арсен Мусэ и къуэр, милицэм и прапорщик, УФ-м и МВД-м и «Налшык-20» къэралкІуэцІыдзэ полкым и взводым и унафэщІ.

35. Тарасьян Андрей Владимир и къуэр, рядовой, УФ-м и МВД-м и «Налшык-20» къэралкІуэцІыдзэ полкым

ХьэхъупащІэ Аслъэн

<u>милицэм и прапорщик</u> ьэхъупащІэ Аслъэн ХьэхъупащІэ Урысбий и къуэр Прохладнэ щІыналъэм хыхьэ Алътуд къуажэм 1971 гъэм къыщалъхуащ. Хабзэхъумэ органхэм 1992 гъэм лэжьэн щыщІидзащ.

КъБР-м и МВД-м и плъыр-пост къулыкъум и полкым и 1-нэ батальоным и милиционер-сапёр ХьэхъупашІэ Аслъэн жэпуэгъуэм и 13-м пщэдджыжьым сыхьэти 9-рэ дакъикъи 10-м ІэнатІэм и плъыр частым щыІэт. ЩІэпхъаджащІэхэр къебгъэрыкіуэу щыщіадзэм, ар пэшым къыщІэжри, бзаджащІэхэм ящыщхэм хабзэхъумэхэр щыпэува лъэныкъ́уэмкlэ иунэтlа́щ. Куэд дэмыкІыу абы и Іэр уІэгъэ хъуащ, ауэ и автоматыр игъэтІылъакъым, етІуанэу уІэгъэ хьэлъэ хъуху яхэуащ. И къалэныр хахуэу игъэзащІэу Аслъэн и псэр итащ.

Къыдэлэжьахэм ар ноби я гум илъщ, ныбжьэгъу пэжу, унагъуэ дахэу, цІыху телъыджэу, и ІэщІагъэм хуэІэижьу зэрыщытар ящыгъупщэркъым, псалъэ гуапэхэр хужаІэ.

Аслъэн ХьэхъупащІэ Урысбий и къуэм къыхуагъэфэщащ «ЛІыгъэм»

НапэкІуэцІыр зыгъэхьэзырар УЭРДОКЪУЭ Женящ.

Зыми емыщхь джэгуакІуэ Агънокъуэ Лашэ

Литературэм и илъэс 2015

Къуажэ еджапіэм ебланэ

классыр къыщиуха нэужь,

Налшык дэт педучилищэм

гъэсри, 1954 - 1955 гъэхэм

<u>Къэбэрдей-Балъкъэр</u>

зэмрэ щадж и къудамэм

щіэтіысхьащ, 1960 гъэм ар

диплом плъыжькІэ къиух-

ри, щеджа школым егъэ-

1 967 ГЪЭМ МафІэдзыр Лъэпкъ музейм и щІэны-

гъэ лэжьакІуэщ, 1968 гъэм

Тхыдэмрэ щэнхабзэмрэ хъу-

мэнымкіэ зэгухьэныгъэу республикэм и Министрхэм

Къэбэрдей-Балъкъэр ЩІэ-

ныгъэ-къэхутакІуэ инсти-

тутым ирагъэблэгъащ. 2000

гъэм щегъэжьауэ Къэбэр-

дей-Балъкъэр къэрал уни-

верситетым тхыдэмкІэ ка-

федрэм и профессорщ.

джакіуэу игъэзэжащ.

университетым

Джэрмэншык

урысыбзэмрэ

школым

адыгэб-

Агънокъуэ Лашэ (и ціэ дыдэр Адэлджэрийт, ауэ и анэр Лашэкіэ еджэурэ, абы къытенат) Уэсмэн и къуэр 1851 гъэм Дохъушыкъуей (иджа Старэ Шэрагу) къузум кърча право п рэдж) къуажэм къыщалъ-

Къулейуэ уэркъым къыхэкІа Агънокъуэр профессиональнэ джэгуакіуэ-усакіуэт, афіэкіа іэщіагъи, къулыкъуи, Іуэхущіафи имыізу, абы ирипсэууэ. Джэгуа-кіуэ-усакіуэ жытізу а псалъитІыр къыщІэтхьыр Лашэ, джэгуакіуэ къудей мыхъуу, усакіуэшхуэу, усакіуэ къудей мыхъуу, джэгуакіуэшхуэу щытащи аращ. Ар щІытедгъэчыныхьыр джэгуак Іуэмрэ усак Іуэмрэ къалэн зырыз, <u>ІэщІагъэ зырыз зэраІэрщ.</u> <u> A тlyp зэдэзыхьыфы-</u> нур зэчиишхуэ зыбгъэдэ-

ЛАШЭ джэгум здыхэтым, кlуэрыкlуэм здытетым, а дакъикъэм и нэмкІэ илъагъум хужиІэн къыхуигъуэтурэ, и усэхэр зэхилъхьащ. Джэгуакіуэр кіуэрыкіуэм здытетым екіуу, губзыгъэу усэн щхьэкіэ, икъукіэ набдзэгубдзаплъэу, жанрэ бзэ дахэрэ иІэу шытын хуейт.

Апхуэдэуи щытащ Лашэ. Ар сыт хуэдэ Гуэхугъуэм темыусыхьами, хэт хуэмыу- күүэхэр

Зи гупэр жэнэтым ефіэкі,

Сыбырыр унапіз хухъу!

Ей, си гуащэжьурэ

И щхьэгъусэм зэрыхуэусар

Гъэмахуэ акъужьым нэхърэ нэхъ гуапэ,

Іэфіыкіэр сабийхэм яіэщіэзылъхьэ, УкъысІэщІилъхьэри си унэр къибгъащ: Бгъэ къыппэмылъэщу укъуртщ;

Сабийр мэжалІэмэ, ухьэлу Іыхьэщ;

ЦІыхубзхэм яхужиІар Къэсей пащіэпльыр тхьэгъэпціщ, Пціы къыфхуилсурэ фегъэсабыр -

Мы дунеижьыр къызэрыхъурэ

Дунейм и кІэщи и къутэжыгъуэщ.

Ей уазым хуэ ээу паш эб байиплъ.

Фундамент папщ і зытетыр

Хугумрэ лъагъуныгъэмрэщ.

Языр зыгуэркіэ тіэщіэкімэ,

ЦІ́ыхубзыр фымыгъагъ,

ЦІыхубзыр фымыгъабгэ:

ЦІыхубзым и нэфіымрэ

Тхьэф ым и гущ эгъумрэ

Гыбзищэ нэхърэ хьэбзынэ,

Зэф Іэнэ нэхърэ зэрылъагъу!

Уи щхьэгъусэр зэшмэ, уфадэ пlащlэщ, Жанхъуэтхэ я гуащэу улъагэщ, Дохъушокъуэхэ япхъуу удахэщ.

сами, зэгъэкІуауэ, шэрыуэу усэбзэ дахэкІэ зыхуеяр къиІуэтащ. Лашэ и усэхэр гукІэ зэхилъхьэрт, и пхъэцычыр иlыгърэ тригъауэу, езыр жьэкlэ пшынэ еуэу, и усэм щІидзэрэ «уейт» жищымынэу, и Іэпкълъэпкъ- гурыхьт, гушыІэу утыкум итащ.

Агънокъуэр джэгуакІуэу утыкум щихьам къыщыщІэдзауэ, дунейм ехыжыху тепщэныгъэр зыlыгъ лlакъуэжьыгъэмкІэ зэран къыхуэхъухэмрэ ебэнащ. Лашэ нейм ехыжащ хуейт къулейхэм я мылъкумкіэ тхьэмыщкіэ ліыщіазыдагъэгуэшэну,

цІыхухэр зэхуэдэу щытыну, зэрылъэкІкІи ар зылъэмыкіхэм ядэіэпыкъуащ. Агънокъуэм и усэхэр Іуэ-

рыІуатэ хъужауэ нобэ нэ-хъыжьхэм къаІуэтэж. Абы и усэхэмрэ ІуэрыІуатэхэмрэ икъукІэ зэхэгъэкІыгъуейщ. къызыхэкІыр Лашэ цыхубэ усакіуэу, цыхубэм яхэлъ псалъэ шэрыуэхэмрэ псалъэжьхэмрэ куэду къигъэсэбэпу зэрыщы-тарщ. Апхуэдэу щыт пэтми, а усэхэр джэгуакіуэ-уса-кіуэм и гумрэ и псэмрэ къыбгъэдэкІыу, нэгъуэщІ фащэкіэ ихуэпауэ къијуэта усэхэщ. Аращ Агънокъуэр ди дежкіэ нэхъри щіэлъапІэр. Ар джэгуакіуэ къудейм къыщымынэу, зыми емыщхь усакіуэу щытащ.

Лашэ зэ жиlа усэр етіуажьэ пшынэр зэпигъэумэ, и нэу жиlэжакъым. Абы а зы усэр ціыхухэм яригъэщіэн Ізу къафэ-къзуджу джэгум щхьэкіэ, жиізу къикіу-хэту щытащ. И гушыізкіэ, и хьакъым. Ауэ абы и усэпсэлъэкІэ къудейм къы- хэр апхуэдизкІэ шэрыуэт, гъэщІэгъуэнт, кіэ. и джэгукіэ-зыщіыкіэкіэ ціыхубэм я гум къйпсэцІыхухэр тригъэууэ, игъэ- лъыкІырти, а зэ жыІэгъуэм цІыхухэм япхъуатэурэ, гукІэ зрагъащІэрт. Ар япэ зэхэзыхыу зи гум изыубыдам,

цІыхум яхихьэжащ. 1918 гъэм и ныбжьыр акъыл ліэшхэмрэ и джэгуакіуэ лэ- илъэс 67-м иту Агънокъуэ Лашэ Уэсмэн и къуэр ду-

> КЪАРДЭНГЪУЩІ Зырамыку.

ЩІалэ цІыкІум жриІар Ей, си шынэхъыщІэурэ щІалэфІ, Сэри нэхъыщІэгъуэ сиІащ -

Мо уи лъэгуажьэр зэрытым

ГъащІэм хужиІар Алыхьталэр дэ къытщхьэщытщ, Дызытетыр гупыкІыгъуейщ.

Ей дунеижьу бжьэ фоужь матэ, Уи фор къыдумыту утіэщіатхъыжри!

Фадэм и ІэфІыр уи бэт,

ЦІыхубзым и дахэр уи нэхъыбэжт.

ЗылІ и ныбжьыр уи зы лъэбакъуэт, сыхыумыгъадэ! Мин ирикъуами, сфІэмыкуэдынт.

СССР-м ЩІэныгъэхэмкІэ и Академием и унафэкіэ, Миклухо-Маклай и цІэр зезыхьэ Этнографие институтым Мафіэдзым тхыдэ щіэ-ныгъэхэм я кандидат ціэр 1974 гъэм къыхуагъэфэ-щащ: Мамбэт Хьэлым и унафэм щіэту Мафіэдзым Мафіэдз Сэрэбий Хьэжмэстафэ и къуэр 1935 гъэм щіышылэм и 23-м Джэрмэншык къыщалъхуащ. утыку кърихьащ адыгэхэм я джэгукіэхэмрэ ар хабзэм зэрыпыщ амрэ теухуа диссертацэ. А илъэс дыдэм дущіэтіысхьащ, еджэныр нинейм къытехьащ МафІэдзым и ІэдакъэщІэкІ япэ егъэджакіуэу щылэжьащ. 1955 гъэм Мафіэдзыр тхыдэ повестыр: «Щакіуэ фІыцІэ».

1981 гъэм щэкІуэгъуэм и 21-м СССР-м и Министрхэм я Советым и унафэкІэ МафІэдзым «этнографие» Іэшагъэмкіэ «щіэныгъэры-лажьэ нэхъыщхьэ» ціэр къыфіащащ. 1983 гъэм тха-«ХьэщІэ махуэ» тхылъыр.

1990 гъэм гъатхэпэм и Комиссэ Нэхъыщхьэм и унафэкіэ Мафіэдзым Гарданов В. и нэІэ къытету игъэзэщіа доктор диссертацэм ипкъ иткіэ, тхыдэ щіэныя Советым епхауэ лажьэм и Къэбэрдей-Балъкъэр къудалэжьыгъэшхуэр теухуат зэрызэlэпах щІыкІэм. 1992 гъэм дунейм къытехьащ Урыс-Кавказ зауэм техуа «Гъыбзэ хуэфащэт» рома-

МафІэдз Сэрэбий СССР-м и ТхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм хэтащ, КъБР-м щІэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэкіуэм и Іэдакъэ къыщіэкіащ жьакіуэт, Къандурым и Дунейпсо саугъэтым и лауреатт. Щіэныгъэліым реатт. 11-м СССР-м и Министрхэм Къэрал саугъэтыр тlэуней-я Советым и Аттестационнэ рэ къратащ: 1998 гъэм - щlэныгъэмрэ щэнхабзэмрэ зэрыхэлэжьыхьам папщіэ; 2002 гъэм - щІэныгъэмрэ техникэмрэ щиІэ ехъулІэныгъэхэм къыхэкІыу. МафІэмэм жэуап зыхь и секре-тарщ. 1969 гъэм Мафіэдзыр фіащащ. Абы и щіэныгъэ тхылъи 6-рэ щіэныгъэлі тхыгъэу 100-м щІигъурэ. 1994 адыгэ хабзэр ныбжькіэрэ гъэм абы адыгэбзэкіэ къыдигъэкІащ «Адыгэ хабзэ» тхылъыр, ардыдэр езым 2000 гъэм урысыбзэкІэ зэридзэкІыжащ: «Адыги: обычаи - традиции» фІэщыгъэм

техьащ «Мыщэ лъэбжьанэ»

Мафіэдзыр лъэпкъ хабзэмрэ тхыдэмрэ зэфІэзыгъэувэж щІэныгъэлІт, и къэхутэныгъэхэр литературэ лэжьыгъэхэмкіэ цІыхубэм ялъигъэlэсу. Иджыблагъэ «Эльбрус» тхылъ тедзапіэм къыщыдэкіащ абы и повестхэмрэ рассказхэмрэ щызэхуэхьэсыжа тхылъ.

цІэрыІуэм [°] ЩІэныгъэлІ псалъэ гуапэ куэд хужа ащ ар фІыуэ зыцІыхуу щытахэм. Абыхэм ящыщ зыбжанэм фыщыдгъэгъуэзэну

Ефэнды Джылахъстэн, жылагъуэ лэжьакІуэ: «И япэ тхылъым щегъэжьауэ тхыдэм теухуа прозэр Мафіэдзым и хъэті хъупат. Лъэпкъым и блэкlамрэ литературэмрэ фІыуэ зылъагъухэм Сэрэбий я пащхьэ ирилъхьэфащ пэжыр дахэу къыщыгъэлъэгъуа сатыр гукъинэжхэр. 1994 гъэм къыдэкla «Адыгэ хабзэ» тхылъыр щІэныгъэлІым и иужьрей лэжьыгъэ абрагъуэу къэплъытэ хъунущ. Шэч хэлъкъым тхакІуэм. шІэныгъэлІым и ІэдакъэщІэкІхэр, езыр лІа нэужьи, илъэс куэдкІэ дунейм зэрытеты-

ХьэкІуащэ Андрей, *фило*логие щІэныгъэхэм я доктор, профессор, академик: «ТхакІуэм и романхэм я

мыхьэнэр, я пщІэр, я ехъулІэныгъэр зыщылъагъупхъэр адыгэхэм ліэщіыгъуэ псокіэ ирагъэкіуэкіа лъыгъажэм и пэжыр, и щытыкіэ нэсыр, и екіуэкіыкіа дыдэр, кіэ зимыіэж а зауаем и бэлыхьхэр зи фэ дэкіа лъэпкъым и ціыху къэмылэн-джэжхэм къалъыкъуэкіа лыгъэр; я лъахэм, щхьэхуи-тыныгъэм хуа!э лъагъуны-гъэ къабзэр; яхэлъа хьэлщэн телъыджэхэр; зи хэкур зрагъэбгынахэри зи адэжь щІыналъэм къинахэри зэрыпхъуакІуэ гущІэгъуншэхэм лъэгуажьэмыщхьэу зэрахуэмыгъэувар; хамэ щІыпІэ къикІа зэрыпхъуакІуэхэм я псэм и пэ я пщІэмрэ я щІыхьымрэ ирагъэщу зэрапэщІэтар къызэрыщигъэлъэгъуэжарщ».

Іутіыж Борис, КъБР-м и *цІыхубэ тхакІуэ:* «Сэрэбий, сэ къызэрысщыхъумкІэ, цІыхур гъэсэным, ущииным, фІымрэ Іеймрэ зэщхьэщихыфу къэгъэхъуным хуэлажьэ тхакіуэщ. Пэжщ, абы уризэдауэ хъунущ: литературэм и къалэн пажэхэм ящыщ гъэсэныгъэмрэ ущииныгъэмрэ? АтІэми, къысщохъу а къалэныр литературэр зыгъэпудхэм яхухэмыбжэну. Псом хуэмыдэжу ар шхьэпэщ а литературэр къызыхуагъэщІыж лъэпкъыр апхуэдэм щыхуэны-къуэм, щыхуэпабгъэм деж». Тхьэгъэзит Зубер, КъБР-м и ціыхубэ усакіуэ: «Мафіэ-

дзым и тхылъхэр иджыри поплъэ зэпкърызыхыфын, тхакІуэм ди литературэм щиіыгъ увыпіэр зыхуэдэр къэзыхутэфын, абы и лэжьыгъэм хуэфащэ пщІэ хуэзыщІыфын критик набдзэгубдзаплъэ».

Зыгъэхьэзырар **ЧЭРИМ Марианнэщ**.

Щыпсэу лъэхъэнэм хуэфащэ Гъут Іэдэм

Куэдым ящіэ Гъут Іэдэм доктор, профессор, «КъБР-м щіэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ лэжьакіуэ» ціэ лъапіэр и гуащіэ хьэлэлымрэ и зэхэщіыкі лъагэмрэ къазэрыпэкІуар. Ар зэрылэжьакІуэшхуэр къагъэлъагъуэ и тхыгъэ щэ бжыгъэхэм, и Іэдакъэ къыщІэкІа

тхылъхэм, и къэхутэныгъэ зэмыл эужьыгъуэхэм.

■ЭДЭМ щІэныгъэ зыбжанэм хуэІэижьщ, ауэ псом япэ игъэщыпхъэр I ІуэрыІуатэм хуищІа хэлъхьэныгъэ инырщ. А ІэщІагъэращ Москва СССР-м ЩІэныгъэмкІэ и Академием хэт Дунейпсо литературэмкІэ институт пажэм аспирантурэм зыщыхуеджари, абы щыпхигъэкla кандидат, доктор диссертацэхэр зытеухуари.

Ар студенту щыщытам, зэуэ гу лъыстат тхылъ куэд зэреджэм, ахэр и стипендие мащіэм къыкіэричурэ къызэрищэхум. Нобэр къыздэсми Гъутым тхылъ еджэным хуи і э «псыхуэл і эр» ик і акъым. Ар щыгъуазэщ, адыгэ литературэм и мызакъуэу, хамэ къэрал литературэхэми урыс литературэми щекіуэкіхэм. Щіэныгъэліым зэхуи-хьэсауэ къигъэсэбэп библиотекэр инщ. Илъэс щэ ныкъуэм нэсауэ Іэдэм тхьэмахуэ къэс щепщытыкі «Литературная газета» къыдэкІыгъуэр. Ари и щыхьэтщ абы и щІэныгъэм хигъахъуэ зэпыту зэ-

Нобэ Кавказ Ищхъэрэм щыпсэу щІэныгъэлІхэу ІуэрыІуатэм елэжьхэм Гъут Іэдэм япэ ирагъэщ. Аращ ар доктор диссертацэ щыпхагъэкІ Советхэм щІыхагъэхьари, оппоненту къыщІыхахари, дуней псо щіэныгъэ конференцхэм доклад щищіыну щірагъэблагъэри Апхуэдэу илъэситі и пэкіэ Москва щекіуэкіа мыхьэнэшхуэ зиіэ конференцым Кавказ псом щыщу Іэдэм и закъуэщ ирагъэблэгъар.

Литературэдж щіэныгъэм Гъутым хуилэжьари зыкіи нэхъ мащіэ къым. Абы и ІуэхукІэ (литературэ къудамэм и унафэщІу щыщытам зэхилъхьат) Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ институтым къэбэрдей литературэмкіэ и къудамэм томиті хъууэ къыдигъэкіащ «Адыгэ (къэбэрдей-шэрджэс) литературэм и тхыдэ» (ещанэ томри хьэзыр мэхъу). Абы Іэдэм и статья купщафіэ зыбжанэ ихуащ.

Литературэм елэжьхэм, къэзыхутэхэм Гъут Іэдэм пщІэ къызэрыхуащІым и щыхьэтщ абы къелъэЈуу Урысей Академием хэт и лэжьыгъэ къыхэхахэр зэрыт тхылъышхуэм и пэублэ псалъэ убгъуар зэрырагъэтхар.

Иужь зэманым публицистикэм зритащ еджагъэшхуэм, жылагъуэр зыгъэпlейтей lуэху зэlумыбэхэр къыщеlэт газетхэм, журналхэм къытрадзэ и тхыгъэхэм. Радиоми телевиденэми къыщеlэт адыгэ литературэм, щэнхабзэм теухуа и гупсысэхэр. Абы ц1ыхухэм ялъегъэ і эсыф и псэлъэк і эдахэр, и гупсысэ лъагэр.

Сыт хуэдэ еджагъэшхуэри зэрыгушхуэщ щІэныгъэлІ гъэхьэзырын Іуэхур. Гъут Іэдэм иІэщ абы и унафэкІэ, и чэнджэщхэмкІэ кандидат доктор хъуа зыбжанэ. Апхуэдэхэм яхэтщ темэ гугъу дыдэхэм елэжьа хэри (псалъэм папщіэ, адыгэ усэ гъэпсыкіэм), иджыри зыми зи

гугъу ямыщіа тхакіуэхэм я Іэдакъэщіэкіхэр зэпкърызыхахэри. Гъут Іэдэм ущІыдэплъеин хьэл куэд хэлъщ. Зэманыр Іуэхуфіхэмкіэ егъэнщІыфри, щыпсэу лъэхъэнэм хуэфащэщ. Лъэпкъым хуолажьэ, и шхьэм пщ э хуещыж, ныбжьэгъуф хэр и эщ

.. БАКІУУ Хъанджэрий. филологие щІэныгъэхэм я доктор, профессор.

Бицу Анатолэ и эжщ езым и дуней

Етіощіанэ ліэщіыгъуэм и етіуанэ Іыхьэм адыгэ литературэм къыхыхьащ зэфіэкі зиіэ усакіуэ <u>гупыфІ. Абыхэм ящыщщ 60</u> гъэхэм и кізуххэм адыгэ усыгъэм и уафэгум къыщыхъуэпскіа Бицу Анатолэ. А хъуэпскіым къигъэ-нэхуа уафэ джабэм иджы иболъагъуэ Бицум и псэм и нуркіэ зэщіигъэна, нобэми зэщІэплъэ дыгъэ

<< АР ЗЭКЪУЭХУАУЭ мыусакІуэу къыпхуэубыдынутэкъым», хужаютьащ урыс усакіуэшхуэ гуэрым. А псалъэхэр сыт и лъэныкъуэкІи - и тхыгъэкІи, и дуней тетыкіэкіи, и хьэл-щэнкіи, и нэгу зэхэлъыкіэкіи епхьэліэ хъунущ Бицум. Апхуэдэу щІыщытми щхьэусыгъуэ иІэщ: дэтхэнэ усакІуэ нэсми хуэдэу, ар псэкІэщ зэрыпсэур, абы зэрегъэзахуэ дуней псор. УсакІуэм и пщэ къыдэхуэ къалэнышхуэм теухуауэ езы Бицум пасэу итхауэ щытащ мы сатырхэр:

Усакіуэр и плъыр сакъщ ціыху НэгъуэщІым ар сэ схуемыгъэщхь. Щхьэщыубгъуауэ щІым игу

піащіэр

Абы и гъащіэ мащіэр ехь.

Зы махуэ и псэм псэху имыщіэ, Зы жэщ имы із ізфіу жей. Сыт хуэдэ къуакіи нэкіэ къищу, Ар зыхуэплъырыр щІы хъурейрщ...

...Зыгуэр къытепщхьэм, жэщ мазэншэу Е - блащхъуэр щІылъэм, зищІу Еуэнщ усакіуэр игу-тхьэгъушым, ЩІым ціыхуу тетыр къэушыху!

УсакІуэм и дежкІэ щыІэкъым щхьэ закъуэ насып. Абы и насыпыр къыгуэхыпіэ имыіэу епхащ щіым цІыхуу тетым, бэм я насыпым.

«ЦІыху мелуанхэм я гуауэр згъэвыну къысхуиухащ, лІэщІыгъуэ минхэм я хьэлъэм мы си плІэр къысфіиухуащ», - жиіэгъащ усакіуэ гуэрым. А гуауэмрэ и хьэлъэмрэщ Бицуми псэхугъуэ къезымытыр.

ещхьу, ар яужь иткъым уафэ къатиблым и щІыІукІэ усэ «жылэ» щытрисэну. Абы и дежкІэ нэдызытет хъыщхьэр щІырщ, цІыхурщ, цІыхупсэрщ, псалъэм и къарукіэ мы щіым щызэхуэмыхъухэр зэхуэгъэхъунырш.

Усакіуэхэр лізужьыгъуитіу егуэш: усакіуэ нэпціхэмрэ усакіуэ нэсхэмрэ. Япэхэр, поэзием хэлъын хуей мафІэр я тхыгъэхэм хэмылъ пэтми, щхьэхуещагъэм и Іэмал псори къагъэсэбэпурэ, яхуэмыфащэ лъагапіэм яфіыдокі. Арщхьэкіэ піалъэкІэщ зэрытетыфыр. «ЦІыхухэ, сэ фэ сывиусакІуэщ», - жаІэу къекіиех щхьэкіэ, апхуэдэр ціыхухэм кърадзэркъым, «утцІыхуркъым», жаlэри йожьэж. Абдежым критик Ещхь хъууэ щытмэ ди цlыху мылъхуэсым къигупсыса «усакlуэшхуэр» а бгы щыгум жьыlурыхьэгъуэ щимыгъуэтыж мэхъури,

къуэладжэм докІуэдэж. УсакІуэ нэсхэр аракъым. Ахэр цІыхугум къошхыдыкІ, цІыхум и гуауэми и гуфІэгъуэми поджэж, я псэм и мафіэкіэ ціыхупсэр ягъэхуабэ. А мафІэм езы къызыбгъэдэкІыр исми, абы и бзийхэр гуапэщ зезыгъэухэм дежкіэ. А гуапа-

гъэм лъагъуныгъэшхуэ къегъэщІ. Апхуэдэ усакіуэрщ бэм игъэлъа-піэр, «ди усакіуэшхуэ» зыфіищыр. Ар езы цІыхухэм яІэтри, поэзием и Іуащхьэ щыгум трагъэувэ, игъащІэ псокІэтетыну. Акъыл жанрэ гурыщІэ куукіэ, псэ къабзэрэ гу пціанэкіэ, нэхъыщхьэращи, зэчиягъэкІэ Тхьэр зыхуэупса закъуэт акъуэрщ апхуэдэ насып зыгъэунэхуфыр. А закъуэтІакъуэм, шэч хэмылъу, ящыщщ усакіўэ Бицу Анатолэ.

ЦІыхум акъылкіэ къыгуроіуэ гъащІэм и хабзэ пхэнжхэр тыншу зэрыпхуэмыхъуэжынур. ЦІыхупсэр абы арэзы техъуэфыркъыми, псысэ къегупсыс. Псэ хейхэм я хеиж усак Гуэми и Гэжщ езым и дуней, дахагъэу щыІэмкІэ гъэнщІауэ. И гум къыщрихьэк дуней телъыджэм ещхь мы дызытет дуней нэмыщІысар ищІынырщ дэтхэнэ усакіуэ нэсми и хъуэпсапІэр. Аращ Бицури зыщІэхъуэпсыр. Илъэс зыбжанэ ипэкІэ сэ мы усэ

сатырхэр хуэзгъэфэщауэ щытащ Бицум:

ИІэжщ усакіуэм и дуней, Хуэсакъыу псэкіэ кърихьэкіыу. Дахагъэ мыкіуэщікіэ ар къулейщ, Пэжыгъэрщ гъуазэу къыдекіуэкіыр.

Абы гулъ хужьхэр къыщотІэпІ, Абы жыг хужьхэр къыщогъагъэ. Насып псынэпсыр къизыгъахъуэ ЦІыхупсэ хейхэр щыІэдэбщ.

ИІэжщ усакіуэм и дуней, Жэщ къэскі эпщі ыхьу илъагъужу. И гугъэм хуэхъурэ ар пкіэлъей, Уэрэд пщэдджыжьым хуиусыжу.

Зэгуэр усакіуэм и дунейм

Арщ къехъулІауи и гуращэр -НэгъуэщІ насыпи ар хуэмей!

Шэч хэлъкъым Бицу Анатолэ и творчествэр литературэм и щІэныгъэлІхэм дяпэкІи куууэ зэраджынум, куэди зэрытратхыхьынум.

> МЫКЪУЭЖЬ Анатолэ, ycaкlyэ.

УсакІуэ тельыджэ АфІэунэ Лиуан

Іупэ къудейм къы-<u>щежьэ псалъэр и къэп-</u> сэлъыкіэкіэ фІыми гумрэ псэмрэ нэсыркъым. ЦІыху балигъми сабийми я псэм хыхьэр гущІэм кънщежьэ псалъэрщ. Сэ сыкъалъхуным куэдыкіей иіэу къаіуэтагъэнкіи мэхъу апхуэдэ гупсысэр. СщІэркъым. Сыщыгъуазэкъым. «Уэ узыщыгъуазэр сыттlэ?» - жыфlэрэ фыкъызэупщімэ, си нэгур зэлъыІухауэ хэти сеплъурэ жысІэфынущ: «Афізунэ Лиуан уса-кіуэ телъыджэт». Щізтелъыджэри? Сабийм дахэу,

<u>Іэфіу епсэлъэфырт. И псалъэр къыщежьэр и гу-</u> <u>щІэ дыдэрт, зэчий иІэт, Алыхьыр къыхуэупсауэ.</u> Лиуан и ціэр зэхэсхыху си нэгу къыщіохьэ гуфіэгъуэм зэщічіэта ціыхухэр. Абыхэм хэти уэрэд жеіэ, хэти долъей-допкіей, хэти и анэм зришэкіауэ абы къриш уэрэд гуакіуэм Іэфіу щіоженкі.

ПЭЖ дыдэр жысlэнщи, а зи гугъу сщlа теплъэ-гъуэхэр сэ си нэгу щlэкlащ. Апхуэдэу щыщыткlэ, «си нэгу къыщІохьэ» жысіамэ, нэхъ тэмэмыр арат.

Сабий сад, яслъэ жыпІэми, ди къуажэхэм гуфІэгъуэ зэхүэсышхүэ щекіуэкіхэми сэ куэд дыдэрэ слъэгъуащ Афізунэ Лиуан и усэхэм яфізгъэщізгъуэну сабийхэр къеджэу, абы къыдигъэк а тхылъхэр зэ зэпахыу щаджыктыу, абы и псалъэхэр зыщтэлъ уэрэдхэр цІыкІухэм щагъэзащІэкІэ Іэгуауэшхуэ хуаІэту. АбыкІэ сэ жысlэну сызыхуейр нэхъыщхьэу зыщ: сабийр апхуэдизу зыгъэгуфіэф, зыгъэгушхуэф Афіэунэ Лиvaн и насыпт.

Жысlам щыхьэт нэс техъуэу мыр сигу къокlыж. Ботэщей къуажэм (Плановскэ) Щэнхабзэмкlэ и унэм и лэжьакІуэхэмрэ абы дэт сабий садышхуэм и гъэсакіуэхэмрэ драгъэблэгъат усакіуэ, тхакіуэ гупыфі. А махуэм ди гъусатэкъым Афіэунэ Лиуан, ауэ сабийхэм нэхъыбэу жаlэр абы и уэрэдхэмрэ и усэхэмрэт. Си щхьэкІэ сехъуэпсащ Лиуан, и ехъулІэныгъэхэм сыщыгуфІыкІащ, сригушхуащ, ин срихъуащ...

Сабийм и хьэл-щэныр, абы и дунейр, и психологиер, и гумрэ и псэмрэ щыщІэр АфІзунэ Лиуан хуэдэу куууэ, щызу къэзыгъэлъэгъуэф адыгэ усакіуэ сэ си щхьэкІэ срихьэлІакъым. Радиом сыщыщылэжьа зэманым Лиуан и усэхэр радиокіэ къэсту щіэздзэри, лъэ у письмохэр уэру къыс эрыхьэу хуежьам и мызакъуэу, балигъхэри къэпсалъэрт, яфіэгъэщіэгъуэнт, яфІэтелъыджэт Къулъкъужын Ипщэ (Абзуан адыгэ жылэжьым) щалъхуа, щапіа щіалэм и іэдакъэщІэкІхэр.

Гуапэщ ди композиторхэми АфІэунэм и усэхэр гулъытэншэу къызэрамыгъэнар. Абы и псалъэхэр щіэлъу сабий уэрэд тющіым щіигъу зыгъэпса композитор щыІэщ. А псор къедмыбжэкІми хъунущ, сыту жыпіэмэ ахэр щіэх-щіэхыурэ радиокіэ къат, сабий садхэм, школхэм щагъэзащіэ.

Сабийм илъагъумрэ абы псэкІэ зыхищІэмрэ гъуэзэджэу къеlуэтэф Афlэунэ Лиуан. Езым ещхьу и усэхэри гу къабзэ-псэ къабзэщ.

Сэ фіыуэ слъагъурт а усакіуэ телъыджэр. Щіэслъагъури пщіэшхуэ щіыхуэсщіри и тхыгъэхэм я закъуэкъым. Езыр сыт щыгъуи сабырт, Іэсэт, зэпІэзэрытт, Іэдэбт, зэтеубыдауэ, дахэу цІыхухэм яхэтыфырти аращ. ЦІыхугъи лІыгъи хэлъащ. Си фІэщ хъуркъым абы хьэтыр гуэркіэ е Іуэхутхьэбзэкіэ ціыху къекІуалІэкІэ «хьэуэ» къыхигъэкІауэ. Куэдрэ слъэгъуащ сэ АфІэунэ Лиуан езыр зыпэрыт, къыпэщылъ лэжьыгъэр зригъэтІылъэкІыурэ зыкъыхуэзыгъэза цІыхум ейр япэ иригъэщу. Апхуэдэхэракъэ-тІэ «цІыху къилъхуа, цІыху ипіа ціыхущ» жыхуаіэжыр?

Мы сатырхэр здэстхым си нэгу къыщІохьэж АфІэунэ Лиуан и нэгу угъурлыр: зэзэмызэххэ фіэкіа схуэмыгъэдыхьэшх а лІы хъарзынэр дауэрэ сщІыми зэгуэр къэзгъэгуфіати, сэри сыщыгуфіыкіырт, и тутыным кІэгъуасэ кІыхьышхуэ пищІами, абы екъуну хунэзгъэсыртэкъым, хъыбарыпцІ дыхьэшхэн гуэр ди ныбжьэгъухэм къащыщІа хуэдэу зэхэслъхьэрти, модрейри и фізщыпэу къызэдаіуэрт. А псори и фізщыпэ зэрыхъуам щхьэкіэ сэри ныбафэуз сыхъуат.

Аращ. Псэ хьэлэлыр сыт щыгъуи жыІэзыфІэщщ... ГЪЭУНЭ Борис, тхакІуэ.

«Сыадыгэщ» жыпІэным пщІэшхуэ пылъщ

Налшык къалэ дэт Адыгэ унэм Іуэху дахэ щекіуэкіащ. КъБКъУ-м и мэхъу, нэхъ лъагэ уещІ. Фащэм мыхъумыщ агъэ уигъэлэжьын укъым, профессор Бакъ Зерэрэ Бизнесымадыгэ нэмысым, хабзэм утету упсэуну къыпхуегъэув. Сыту жыпІэмэ, абы узэрыадыгэр къеІуатэ икІи ухуэфэкіз Къэбэрдей-Балъкъэр институ-тым и лэжьакіуэ Кумыщ Оксанэрэ студентхэр абы кърашэліат.

АДЫГЭ унэр зыгъэлажьэ ІутІыж Мэжид и хьэщІэхэр зыхигъэгъуэзэн иІэнтэкъэ! Адыгэм и хъугъуэфІыгъуэ куэдым, псом хуэмыдэу лъэпкъыр зэрыцІэрыІуэ и Іэщэ-фащэм ар тепсэлъыхьащ. Абы къыхигъэщащ щІалэгъуалэр къызэрыхуеблэгъар и

гуапэ зэрыхъуар. - Ди зэманым дгъэлъапІэ Іуэхугъуэхэм ящыщу адыгэ фащэми гулъытэ зэрыхуащар къезэгъ дыдэщ. Бзэри, хабзэри, ныпри, адыгагъэри, псори къызэщ иубыд у щытщ фащэм. Адыгэхэр дуней псом къызэрыщаціыхуар аращ. Ди лъэпкъ фащэр шыгъын дахэ къудейуэ аратэкъым, атіэ ар я дуней тетыкіэт. Фа-щэм пщіэ хуэтщіыпхъэщ, - жиіащ

- Фащэр адыгэ унагъуэ къэс илъын хуейщ. Ар лъэпкъым ди теплъэщ, ди мыхьэнэр, ди псэукіэр къэзыіуатэш. Дэтхэнэ адыгэри пщэдджыжьым гъуджэм щиплъэкіэ зэупщіыжыпхъэщ: «Сыт сэ си щхьэм, сыкъызыхэкІа унагъуэм, лъэпкъым яхуэсшІэфыр?» - жиІэу. Абы и псэм хьэкъыу пхыкІын хуейщ зыщыщымрэ зищІы-сымрэ. Пщэдейрей махуэ диІэн щхьэкіэ ди купщіэр щіэблэм къагурыгъэІуапхъэу къызолъытэ. - къызэ-Іуихащ зэіущіэр Іутіыж Мэжид.

Нэхъыжьым гъэщІэгъуэн куэдым къызэхуэсахэр щыгъуазэ дищІащ. Си гуапэу абы и гупсысэр къыдогъэлъагъуэ:

Лъэпкъ фащэм и фІагъыр

кіар къыдегъэщіэжри, дызыхегъэп- гъэкіуат, псори къехъуапсэрт. Ар лъэж. Си фІэщ хъуркъым адыгэ наіуэу сурэтыжьхэм къощ. ЦІыхубзым Мухьэмэдрэ я пшынэ макъамэхэм фащэр зэмык у лъэпкъым къытхэ- и фэ вакъэри фащэм и плъыфэм, зэ- димыхьэха къэмынэу. кІыну. Ар щыптІэгъамэ, уи зыІыгъы- хэлъыкІэм елъытауэ къыхахырт. кіэри ціыху хэтыкіэри нэгъуэщі

Фащэм и зэхэлъыкІэр

щэн хуейщ.

- Бзылъхугъэ фащэм хыхьэт: щ агъщІэлъыр, джанэр, бгъэщІыІур, абыхэм я щхьэм къытелъ бостейр, пыІэр. Адыгэ цІыхубзым и Іэпкълъэпкъым щыщ къыщІигъэщыныр емыкІут. Абы и дахагъэр и бгы псыгъуэрт. Ауэ, ди жагъуэ зэрыхъунщи, псори зэхъуапсэу къэгъуэгурыкІуа адыгэ бзылъхугъэм нобэ зихъуэжащ. ЩІалэгъуалэм сыныволъэly, фызыхуэса-

фащэм и пкъыгъуэ нэхъыщхьэт пыІэр. Ар Іэмал имыІэу дыщэпс Іуданэкіэ хэдыкіауэ щытын хуейт. Куэду зэхедз ар. Тэтэр пыlэкlэ зэджэр щхьэгуэу, лъахъшэу щІахэрш. А зэманхэм а лъэпкъым пыщІэныгъэ гуэрхэр хуа Іэрти, абыхэм яйм еплъри, ар къытращІыкІауэ арат. Къэбэрдей цІыхубзхэм я пыІэр лъагэщ, кlахэхэм яйр лъахъшэщ, нэхъ бгъузэщ.

Адыгэм псалъэ лей зэи фІэфІакъым, зыгуэр жыжьэу къэблагъэмэ, упщіэ хэмыту я щытыкіэмкіэ нэ-хъыжьымрэ нэхъыщіэмрэ зэхаціыху-кіырт. Ар хабзэкіэ гъэпсауэ щытащ. Апхуэдэ дыдэу шууитІ е шууищ кърикіуэмэ, дэтхэнэми я зэкіэлъыкіуэкіэр нэхъыжь нэхъыщІэкІэ гъэнэхуауэ

Уагъэ-щагъэхэр дэтхэнэ хъыджэбзми ищІыфу щытащ. «Дунейпсо модэ» жаlэри иджыпсту абы лъэщІыхьэным куэдыр хуопабгъэ. Адыгэр абы икъукіэ хуэсакъыу щытащ. Зэреджэр «модэу» ящІагъэнтэкъым, ауэ апхуэдизкіэ ди япэ итахэр - ДызыкІэлъегъэплъыж. Ди блэ- щатІагъэм кІэлъыплъырти, псори зэ-

ЦІыхухъум и зыхуэпэкІэри апхуэдэ

дыдэт. Псалъэм папщІэ, и лъейр щхьэрыхъуэным плъыфэкІэ екІуу къыхихынт.

Цейм щхьэхуэныгъэр

- Цейр цІыхухъум и Іэпкълъэпкъым итІысхьауэ щытын хуейщ, лей зыри хэмылъу. ЦІыхухъуми ціыхубзми я Ізпкълъэпкъыр зэщІэкъуауэ, абы фащэр екІуу щытыпхъэт. Ди лъэпкъ фащэр цІэрыІуэ щІэхъуар апхуэдэ купщІэхэр хэлъти аращ. Сыт хуэдэ щыгъынми хуэдэтэкъым ар. Зэрыжысіауэ, щыптіэгъамэ, узэрыхуейм хуэдэу уэрамым утет хъунутэкъым, хуэфэщэн зыlыгъыкlэ уиlэн хуейт. Адыгэ ціыхухъу фащэм и іыхьэ нэ-хъыщхьэхэм ящыщщ бгырыпхыр. Абы сэшхуэр, кІэрахъуэр, къамэр кІэрылът, къищынэмыщІауэ, Іэмэпсымэ зэмылІэужьыгъуэхэри (дыд, сэ цІыкІу хуэдэхэр) кІэрагъэзагъэрт. Ауэ зэманым зихъуэжурэ ахэр «аксессу-ар» хъужащ, я пІэкІэ фэм къыхэщІыкlayэ зэрагъэдахэ Іэмал ящіащ.

Сэшхуэр зэращІу щытар

- Адыгэ сэшхуэр хьэлъэу щыттэкъым, пlащlэт, къэбгъэшмэ хъуреибзэ хъурти, зэуэ ипІэ иувэжырт, жант, быдэт. Сытыт ар къызыхащІыкІыр? Куэдым ар ямыщІэнкІэ хъунщ - сэшхуэр къызыхащІыкІыр щыблэ зэуа гъущІырт. Абы шхьэусыгъуэ иІэт: щыблэ гъущІым еуа нэўжь, къарууэ, току хилъхьэм фегупсыс Гъущіым и зэхэлъыкіэр нэгъуэщі, нэхъ быдэ абы ищІырт. КІыщым нэсамэ, псыхьын хуейкъэ? ГъущІыр ягъэплъырти, шым шэсырт, хуэмурэ къакІухьурэ жьыбгъэкІэ япсыхьырт. Абы иужькІэ сэшхуэм зыри къыщыщІыжыртэкъым.

ЗэрыгурыІуэгъуэщи, адыгэ сэшхуэр нэгъуэщі лъэпкъхэм яйм зыми ещхькъым. Абы и къум и кlапэр зэгуэхауэ щытщ. Ар къызэрысэбэпрат: сэшхуэр и папціэмкіэ щіым хасэрт, ліыр абдеж етІысэхырти, фочым и пэр дигъэхьэрт, шэрыуэу нэщанэм еуэн папщІэ. Ари къэбгупсысыфын хуейтэкъэ?! Нэгъуэщі лъэпкъхэм ягъэщІагъуэ абы и щэхур щыжыпІэкІэ. И нэхъыбэм сэшхуэр зэрызыгуалъхьэр ижьырабгъурамэ, адыгэм сэмэгумкІэ ар пщІыхэлъщ. ИтІанэ ІэкІэ яубыду кърахыртэкъым ар, ІэщІыбкІэ кърагъэлъэтырти, я къихынри бийм еуэнри зы ящіырт. Хабзэжьу щыіэт адыгэм сэр кърихамэ, къыщірихар имыгъэ-

защІзу ирилъхьэжыныр емыкІуу. Сэшхуэр хьэщІзщым здыщІахьэу къезэгъыртэкъым - бысымым дзыхь хуумыщІу арат къикІыр. Апхуэдэ дыдэу шым епсыхамэ, щІопщыр унэ гупэм щыфІидзэрт, зэрызыщиІэжьэнум елъытауэ фіэдзэкіэ хэха иіэу.

Дэ дызэрыгушхуэр ди блэкІаращ Хабзэр къагупсысащ, хъугъуэфІы гъуэхэмкІэ дуней псом лъэпкъыр кърагъэцІыхуащ, атІэ иджырейхэм сыт тщІэр?! Дызыщыгугъыр щІэблэращ. «Сыадыгэщ» жыпІэным пщІэшхуэ пылъщ...

ТутТыж Мэжид дызыхигъэгъуэзахэр щхьэпэт, зэlущlэ нэужьми куэдрэ гупсысэхэм даІыгъащ. Адыгэ унэм джэгу цІыкІу дыщыхагъэплъэжащ, Амщокъуэ Сэфарбийрэ Соснакъ

БАГЪЭТЫР Луизэ.

Налшык и унагъуэ дахэхэр

Насыпым и къежьапіэр уна-гъуэрщ, гъащіэр зытезыіыгъэри аращ. Абы гулъытэ хэха хуищіу, Налшык къалэ администрацэм хабзэ хъуауэ «Илъэсым и унагъуэ» Іуэху ирегъэкіуэкі. Мы гъэм а ціэ лъапіэр зыхуагъэфэщахэм саугъэтхэр щратыжащ «Ридадэ» шхапІэм.

ЗЭХЫХЬЭ гуапэм ирагъэблэгъат Налшык и унагъуэ нэхъыфІхэу 9.

- Мы ІуэхумкІэ дэ щІэбдгъэбыдэну дыхуейщ унагъуэм иІэ пщІэр,жијащ администрацэм Щэнхабзэмкіэ и управленэм и унафэщІ Токъуий Мадинэ.

Унагъуэ ягъэлъэпІэнухэр бгъэдыхьэкІэ зыбжанэм тещІыхьауэ къыхахат.

«УнагъуэщІэ» зэпеуэм бжьыпэр щыхуагъэфэщащ зэрышагъащІэхэу Мэкъуауэ Залымрэ Лампіэжь Фатіимэрэ. Мыхэр унагъуэ быдэ, щапхъэ хъуну ехъуэхъуащ зэlущlэр езыгъэкlуэ-

«Щалэхэщ икІи насыпыфІэхэщ» саугъэтыр ялъысащ Бэчхэ Азэмэтрэ Ренатэрэ. Ахэр илъэсит хъуауэ зэдопсэу, зы щіалэ яіэщ. Азэмэт уэрэджы-ІакІуэхэм я зэпеуэ зэмылІэужьыгъуэхэм я лауреатщ, фильм зыбжанэм хэтыну хунэсащ. Ренатэ уэрэджыlакІуэщ, ари зэпеуэ зэмылІэужьыгъуэхэм, Тыркум щекІуэкІа адыгэ фестивалхэм я лауреатщ.

«Налшык зэрыгушхуэ унагъуэ» саугъэтыр къахьащ Аппоевхэ Юсупрэ Назифэрэ. Абыхэм гъащІэ дахэ къызэдагъэщІащ, илъэс 54-рэ хъуауэ зэдопсэу, къуитху зэдапащ, къуэхъыджэбзрэ). Юсупрэ Назифэрэ зэгурыІуэрэ зэдэІуэжу зэрызэдэпсэум, зэрыунагъуэ дахэм нэхъ пасэуи гу-

гъэтыр хуагъэфэщащ ХьэхъупащІэхэ Сулеймэнрэ Светланэрэ. Сулеймэн категорие нэхъышхьэ зиlэ хирургщ, палатэм хэтщ. КъБР-м шІыхь зиІэ и дохутырщ, къудамэмрэ МКДЦ-м хирургиемкІэ и къанхэ Пётррэ Людмилэрэ. Ахэр илъэс къудамэмрэ я унафэщІщ. Светла- 37-рэ хъуауэ зэдопсэу, пхъуищ лъа-

нэ категорие нэхъыщхьэ зиІэ офталь- гъуэ дахэ трагъзуващ. Пётр музыкант мологщ, къалэ клиникэ сымаджэщ ціэрыіуэщ, УФ-м гъуазджэхэмкіэ №1-м щолажьэ. Я къуэ Анзор УФ-м и щІыхь зиІэ и лэжьакІуэщ. «Камера-МЧС-м КъБР-м щиlэ и къудамэм и та» ансамблым и унафэщIщ, дириуправленэ нэхъыщхьэм и инспектор - жёрщ. Людмилэ КъБР-м шэнхабээмпсихологщ, абы къыкіэлъыкіуэ Мари- кіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэщ, гъуазаннэ дзэ дохутырщ, Артур категорие джэхэмкІэ еджапІэ №1-м и унафэщІщ. нэхъыщхьэ зиІэ хирургщ, нэпкъпэпкъ

«Зы гъащІэ хуэдиз ныбжь зиІэ унагъуэ» саугъэтыр ялъысащ Канунниковхэ Анатолийрэ Алевтинэрэ. Ахэр рылъхухэу 12 яІэщ (щІалэу 11-рэ зы илъэс 54-рэ хъуауэ зэдопсэу. ЩІалитІ яІэщ. Анатолэ урыс тхыдэмрэ щэнхабзэмкІэ «Вече» жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэщ. Абыхэм я лъытэ игъуэтащ, - Урысей Федерацэм щ алэ Владимир Къэбэрдей-Балъи Президентым къыбгъэдэк і медалыр къэр Республикэмкіэ федеральнэ 2011 гъэм абыхэм къыхуагъэфэщащ. инспекторщ, юридическэ щіэны-«Зы Іэщіагъэм хуэпэж унагъуэ» сау- гъэхэм я кандидатщ. Я щіалэ етіуанэ Михаил КъБР-м и Суд нэхъыщхьэм и судыщІэщ, КъБР-м и Жылагъуэ

«Унагъуэр гурыфІыгъуэм и къе-

«2015 гъэм и унагъуэ» саугъэтыр хуагъэфэщащ Щэрданхэ Мурадинрэ ФатІимэрэ. Ахэр илъэс 42-рэ хъуауэ бынипшІ зэдопсэу, зэдапіаш. къуэрылъху-пхъурылъхухэу 8 яІэщ. Фатіимэ куэдрэ ягъэлъэпіащ, «Анэм и щІыхь», «Анэ-ліыхъужь» медалымрэ орденымрэ я нагъыщэ зэхуэмыдэхэмкІэ.

Утыку кърашэ Кучмезовхэ СулътІанрэ Софиерэ. Ахэр илъэс 63-рэ хъуауэ зэдопсэу, пхъуитху зэдагъуэтащ, пхъурылъхухэу, абыхэм я быныжу 18 яІэщ. СультІан льэпкъым я нэхъыжьщ. ЗэгурыІуэрэ зэдэІуэжу псэу унагъуэм хабээ дахэ щызокіуэ.

Мы зэlущlэр зытраухуа унагъуэ псо-РКС-м лъынтхуэ хирургиемкlэ и жьапlэщ» саугъэтыр иратащ Темыр- ми пщlэ, нэмыс хуащlащ, саугъэту Налшык и дамыгъэр налыр иратащ. ЖЫЛОКЪУЭ Люсаннэ.

• Зэпеуэ

«ЦІыхубэ участковэ-2015»

Урысей Федерацэм Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ Іыхьэм республикэм щыпи министерствэм иригъэ- сэухэм Іэ яІэтащ нэхъыф І щызыубыда кІуэкІ «ЦІыхубэ участковэ» урысейпсо зэпеуэм и етІуанэ Іыхьэм Къэбэр- хэхуащ <u>дей-Балъкъэрым щыщІи-</u>

«ЦІЫХУБЭ участковэ» зым и ціэкіэ. урысейпсо зэпеуэр иджы Ахэрщ хэтыр зэпеуэм и нущ. етхуанэу йокІуэкі, хабээ етІуанэ Іыхьэм и онлайн-Іэ зэрыхъуауэ, Іыхьищу гуэ- Іэту жэпуэгъуэм и 7-м щышауэ. Япэ ІыхьитІыр - щІы- щІэдзауэ 16 хъуху Къэбэрналъэм шызэхэтш, ещанэр дей-Балъкъэр Республифедеральнэщ.

папщІэ. ЕтІуанэ Іыхьэм

кэм щыІэ МВД-м и офи-

циальнэ сайтым http://07. mvd.ru. щекІуэкІынум.

Абы кърикІуахэмкІэ текІуар яубзыхунущ икІи республикэм и ціэкіэ кіэух Фокlадэм екlуэкlа япэ федеральнэ зэпеуэм хэтынущ. Зэхьэзэхүэм бжьыпэр участковэ ціэм хущіэкъу участковэхэм нэхъыфіхэр Полицэм и участковэ уполномоченнэм полицейуэ 10, и махуэм - щэкІуэгъуэм и абыхэм ящыщ дэтхэнэри 17-м - ирихьэлізу ягъэлъэкъэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ піэнущ, «Ціыхубэ участкощІыналъэ органхэм ящыщ вэ» урысейпсо зэпеуэм и саугъэт нэхъыщхьэр ираты-

> Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ министерствэу КъБР-м шыІэм и пресс-ІуэхущІапІэ.

• Школ

Къабзагъэм и къежьапіэр

Сомгъур Азэмэт

Дунейпсо кубокыр зыІэрегъэхьэ

Фокладэм и 21-28-хэм Анапэ и 1эгъуэблагъэхэм щы Витязево къуажэм и «Витязь» комплексым щекІуэкІащ кикбоксингымкІэ дунейпсо кубокыр къэхьыным ехьэліа зэхьэзэхуэм и финал зэіущіэхэр. Абы хэтащ къэрал 25-м щыщ зи ныбжьыр илъэси 7-м къыщыщІздзауз 40-м къриубыдэ спортсмен 1200-рэ. Кубокым и программэм къызэщінубыдащ кикбоксингым и лізужьыгъуэ зыбжанэ.

КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭРЫМ и щІыхьыр зэхьэзэхүэм щахъумащ спортсмен 30-м. Абыхэм яхэтащ Лэскэн щІыналъэм хыхьэ Лэскэн ЕтІуанэ къуажэм щыпсэу БецІыкіу Зубер и гъэсэн Сомгъур Азэмэт. Иужьрей илъэсхэм къриубыдэу Сом-

гъурым ехъуліэныгъэфіхэр зэригъэгъуэзэІухам щытекІуащ. А илъэс дыдэм Краснодар крайм, Адыгэ Республикэм шызэхэта чемпионат зэlухахэмрэ, зэхьэзэхуэхэмрэ пашэныгъэр щиубыдащ. 2015 гъэм Тохъутэмыкъуей щІыналъэм и марэмрэ я командэ къыхэхахэм я зэlущlэм медалхэр къыщихьащ Анапэ и зэхьэзэхуэ Уаркъуасэ Владимир. зэlухам, БецІыкІу Заур и фэеплъ республикэ зэlущlэм, Лэскэн щlыналъэм и хуэдэуи хуэгъэзат ныбжыыщlэр зэхьэзэадминистрацэм и Іэтащхьэм и саугъэтыр хуэм хуэзыгъэхьэзыра тренер БецІыкІу къэхьыным ехьэл зэпеуэхэм.

Дунейпсо кубокыр зыІэригъэхьэу и ехъулІэныгъэхэм хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщІа Азэмэт мы махуэхэм щагъэлъэпіащ щалъхуа Лэскэн Етіуанэ къуажэм. Сомгъурым и текІуэныгъэр даІэтыну кърихьэліаш къуажэм, щіыналъэм и

• Кикбоксинг

администрацэхэм я Іэтащхьэхэр, спортташ. Псалъэм папшіэ, 2014 гъэм Анапэ сменхэр, судьяхэр. Азэмэт и ехъуліэныгъэ щекіуэкіа кикбоксингымкіэ зэхьэзэхуэ инымкіэ ехъуэхъуащ икіи апхуэдэу зэфіэкі лъагэхэр къигъэлъагъуэмэ зэригуапэр къыхигъэщащ къуажэ администрацэм и Іэтащхьэ Мэремыкъуэ Аслъэн. Лэскэн щІыналъэм и унафэщІ АфІэунэ Аслъэн жи ащ Сомгъурым и тек Гуэныгъэм щалъхуэм хухаха Адыгеймрэ Кавказ Ищхъэ- хуа жылэр имызакъуэу зэрыщІыналъэу зэригушхуэр. Къуажэдэс нэхъыжьхэм етіуанэ щыхъуащ. Апхуэдэу дыщэ къабгъэдэкіыу щіалэщіэм ехъуэхъуащ

Къэпсэлъахэм я псалъэ гуапэхэр ап-Зубер. Абыи саугъэт лъапІэхэр хуагъэфэщащ.

ГуфІэгъуэ зэІущІэр ягъэдэхащ Лэскэн ЕтІуанэ къуажэм и школакІуэхэм я уэрэдхэмрэ къафэхэмрэ.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Краснодар къалэм и «Баскет-Холл» спорт комплексым жэпуэгъуэм и 4-м щиухащ СССР-м спортымкІэ и мастер, <u>Урысейм щІыхь и зиІэ и тренер Иванов</u> Игорь и саугъэтхэр къэхьыным ехьэліа алыдж-урым бэнэкіэмкіэ япэ къэралпсо зэхьэзэхуэ. Медалхэм щіэбэнащ 1998 - 2001 гъэхэм къалъхуа ныбжьыщІи 180-рэ, я хьэлъагъ елъытауэ гупибгъуу гуэшауэ.

ИВАНОВ Игорь и саугъэтхэр къэхьыным ехьэліа зэхьэзэхуэм дыщэ медаль тіурыті щызыіэрагъэхьащ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Осетие Ищхъэрэмрэ я бэнакіуэхэм. Ди республикэм и ліыкіуэхэм ящыщу пашэ хъуащ нэхъ хьэлъэ дыдэхэм (кг 120-м щІигъу) я гупым щыбэна Рэмэзан Хьэсэнрэ Кугъуэтыж лограмм 54-м нэблагъэхэм я финалым

Алыдж-урым бэнэкІэ

Дыщэ медалитІ къытхуахь

хэм текІуэныгъэр къыхуахьащ Тибилов Георгийрэ (кг 46-м нэблагъэ) Кожиев Азэмэтрэ (кг 69-м нэблагъэ). Зи хьэлъагъыр килограмм 42-рэ хъухэм я гупым Дагъыстэным щыщ Исаков Алихъан къефіэкіын къахэкіакъым.

Зэхьэзэхүэм зэфіэкі нэхъ лъагэхэр къыщагъэлъэгъуащ Краснодар краймрэ Ростов областымрэ я ліыкіуэхэм. Абыхэм дыщэ медаль щырыщ къахьащ. Краснодардэсхэм къахэжанык ащ ки-

Беслъэнрэ (кг 50-м нэблагъэ). Осетин- Анапэ щыщ Задаян Нерес ефіэкіа Чигирев Сергейрэ килограмм 63-рэ зи хьэлъагъ Дагъыстэным и лІыкІуэ Амирзаев Милад текIva Чигирев Дмитрийрэ. Саруханов Александр (кг 100-м нэблагъэ) финалым щыхигъэщащ и лъахэгъу Алиев СулътIан.

Ростов областым щыщу япэ увыпІэхэр къахьащ Крачковский Сергей (кг 58-м нэблагъэ), Калиниченкэ Артём (кг 76-м нэблагъэ), Путеев Дмитрий (кг 85-м нэблагъэ) сымэ.

КЪЭХЪУН Бэч.

Нэхъыжьхэри нэхъыщІэхэри утыку йохьэ

Урысей Федерацэм щекіуэкі спорт зэхыхьэхэм я нэхъ ин дыдэщ «Лъэпкъ кросс»-р. Абы илъэс къэс <u>къызэщІеубыдэ къэралым</u> <u>и щІыналъэ 83-м щыщ цІыху</u> мин щэ бжыгъэхэр. Къызэдэжэхэм яхэтщ спортсменыр зи ІэщІагъэхэр, Олимп чемпионхэр, спортым и ветеранхэр, къэрал къулыкъу-<u>щІэхэр, сабийхэр, студен-</u> хэр, ныкъуэдыкъуэхэр.

2004 гъэм щыщІэдзауэ екІуэкІ «Лъэпкъ кросс»-м хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрри. А зэхьэзэхуэм и къалэн нэхъыщхьэщ цІыхубэр спортым дегъэхьэхыныр, абы нэхъыбэ къешэлІэныр. Къызэдэжэр ІэмалыфІщ дэтхэнэми и зэфІэкІыр здынэсыр къипщытэжыну, гуп жыджэрхэм уахэту махуэр бгъэкІуэну. Кроссым къыщигъэлъагъуэ ехъулІэныгъэхэр лъабжьэ хуэхъуфынущ адэкІэ спорт

иным зритыным. налъэм щекlуэкla «Лъэпкъ ческэ культурэмрэ я къудакросс 2015»-м хэтащ ныбжь мэм и унафэщ Къэжэр А. зэмылі эужьыг ъуэхэм ит ціыху къызэхуэсахэм ягу абы къи-800-м щІигъу. Къызэдэжэм гъэкІыжащ спортым гъащІэм ирихьэліащ щіыналъэм и щиіэ мыхьэнэшхуэр, «Лъэпкъ курыт еджапіэ 12-м и еджа- кросс»-м къежьапіэ хуэхъуар. кіуэхэр, щіалэгъуалэр, спортым и ветеранхэр, къызэры- жахэм

дионым щекіуэкіа зэхьэзэ- ауэ ціыху нэхъыбэ зыхэтар хуэм хэтхэм захуигъэзащ илъэс 13 - 17-хэм къриубыдэ

гуэк шыхухэр.

Лэскэн щІыналъэ админи-Мы махуэхэм Лэскэн щІы- страцэм спортымрэ физи-

Метр 1000-м къыщызэдэ-

нэхъ гъэщІэгъуэн хъуащ зи ныбжьыр илъэс Арщыдан дэт «Бедик» ста- 45-м щІигъуахэм я зэпеуэр,

ныбжьыщІэхэм я гупырщ. КъыкІэлъыкІуэ зэхьэзэхуэр Анзорей къуажэм щызэхэтащ. Абы щызэпеуащ Ташлы-Тала, Лэскэн Етіуанэ, Ерокъуэ щыщхэр.

Лэскэн щІыналъэм шекіуэкіа «Лъэпкъ кросс»-р зэхуащІыжащ Хьэтуей, Урыху, Уэзрэдж икІахэм. Спорт зэхыхьэ нэхъ ин ды-

дэхэм ящыщ махуэшхуэр Бахъсэн щІыналъэм щагъэлъэпІащ. Къызэдэжэм хухахащ Бахъсэнрэ Дыгулыбгъуейрэ зэпызыщІэ гъуэгур. Абы хэтащ ныбжь зэхуэмыдэ зиІэ цІыху 200-м щІигъу. Гъуэгуанэ къызэпачынум елъытауэ (метр 500, 1000, 2000) ахэр гуп зыбжанэу ягуэшащ.

Гукъинэж ящыхъуа спорт махуэшхуэм щытек Іуахэмрэ къыщыхэжанык ахэмрэ медалхэмрэ дипломхэмрэ хуагъэфэщащ.

ТЕМЫР Дисанэ.

хъыбархэр

«Дызэгъусэу тщІынщ» фіэшыгъэм щіэту щіыуэпсымкІэ урысейпсо дерсхэр мы гъэм япэу щрагъэкіуэкіащ курыт еджапіэхэм Налшык дэт школ №9-ми иджыблагъэ щагъэлъэ-<u>гъуащ абы теухуауэ ягъэ-</u> хьэзыра лэжьыгъэр. ДЕРСЫМ щагъэлъэгъуащ

сабийхэм я ІэрыщІ телъыджэ куэд. А псори къызэхащІыкІар дызыхуэмеижу хыфІэддзэ хьэпшыпхэращ: птулъкіэхэм, пластмасс зэмылІэужьыгъуэхэм, абджхэм, бжэмышхыжьхэм, целлофанхэм, нэгъуэщІхэми. Еджакіуэхэм я іэрыщіхэр апхуэдизкіэ екіуу къызэгъэпэща хъуати, ахэр куэдым гукъинэж ящыхъуащ. Абыхэм ящіащ удз гъэгъа зэмылІэужьыгъуэхэр, псэущхьэхэр щыпсэу γнэ цыкіухэр, жыгхэр, ТХЫлъымпіэмрэ целлофанымрэ къахэщінкіа щыгъннхэр, нэгъуэщІхэри. Къабзагъэр псом ящхьэу зэрыщытыр къызыхэщ теплъэгъуэхэр иужькІэ къагъэлъэгъуащ, усэхэм къеджащ, фіейм къихьынкІэ хъуну гузэвэгъуэхэм тепсэлъыхьащ.

- Сэ сызэреплъымкіэ, мы школыр нэгъэсауэ гъэсэныгъэр щытепщэ ІуэхущІапІэщ. Абы и щыхьэтщ еджапІэр зэрыкъабзэмрэ нобэрей дерсым зэрызыхуагъэхьэзырамрэ. Абы папщІэ фІыщІэ ин хуэсщІыну сыхуейщ ІуэхущІапІэм и унафэщіым. Сабийхэм ящіа хьэпшып цІыкІуфэкІухэр икъукІэ гъэщІэгъуэни гуапи тщыхъуащ, - жиlащ КъБР-м щІ́ыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экологиемкіэ и министр Газаев Мухътар.

ныбжьыщІэхэм АдэкІэ къагъэлъэгъуащ къабзагъэм теухуауэ ягъэхьэзыра спектаклыр. ИужькІэ абыхэм школ пщІантІэм жыгхэр шыхасаш.

АФІЗУНЭ Синэ.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, НэщІэпыджэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Алыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учре-

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр Балъкъэр Республи-

дителхэр).

360030, Къэбэрдейкэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ Іуэхущ Іап Іэхэм ядэлэжьэнымкІэ - 42-60-53; хъыбарыщІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэшІэныгъэмкІэ-47-32-15;зэлзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием -47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІуэхущІапІэм -42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху епльыкІэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 1994 гъэм мэкъуауэгъуэм и 14-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм №Н-0065-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокІ. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, редактору Багъэтыр Луизэ, корректорхэу Елмэс ФатІимэ (1, 4-нэ нап.), ПхытІыкІ Азэмэт (2, 3-нэ нап.) КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Ныр Саидэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, Бещто Оксанэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ. Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20 -рщ. Индексыр 51531 • Тираж 3.167 • Заказ №1668